

**Bu sayfalar, aynı kitapların izinde buluşan zihinlerin ve kalplerin ortak yankısıdır.
Agora'da paylaştığımız her düşünce, bu yolculuğa katılan herkese küçük ama kalıcı bir
hatıra olsun.**

Rümeysa Erden

Evden ayrıldığımda on dört, on beş yaşlarındaydım. Tam bir ayrılma sayılmazdı; henüz liseye gidiyordum. Şimdi on dokuz yaşındayım, üniversitedeyim. Babamla son görüşmemiz okula başlamadan önceydi; iki yıl geçmişti. İki yıl öncesinde ne kadar yakındık, diye düşünüyorum. Neden beni hatırlamıyor, aramıyordu? Uzaklık ne demektir? Aramızdaki 563 km miydi, yoksa çocukluğumdan itibaren zaten uzak mıydık birbirimize? Aramızdaki, ince ince sökülmiş, kurulamayan bir bağ mıydı? Ben neden aramamıştım? Belki de konuşmaktan değil, konuşacak bir şeyimizin olmayışından kaçtım. Bunları düşünerek dersten çıkıyorum; iç hesaplaşmam, kafamdaki uğultular bitmiyor. Kampüste, yüksek palmiye ağaçlarının arasından geçen yoldayım. Bu yolu çok seviyorum; kaç kez düştükten sonra kalkmam gerektiğini hatırlatan bir yer. Gökyüzünün ve bulutların rengi tıval niteliğinde. Bitmesini istemediğim bir yol... Nefes alıyorum. Ev, aidiyet ne demek sahi?

Arkadaşlarımla biraz oturuyorum, dalgın olduğumu fark ediyorlar. Dışarıda daha fazla vakit geçirmek istemiyorum. Bir an önce evime gitmek istiyorum. Hızlı adımlarla otobüse geçiyorum. Kafamda sınavlar, notlar, sunum ödevleri; bir yandan da babam. Hasta olabilir mi? Olsa, kardeşim mutlaka haber verirdi. Eve doğru yürürken bir anda kafamın ağırlaştığını fark ediyorum. Neden bu kadar düşündüğümü sorguluyorum. Aramalıyım.

Gregor Samsa

Kafamdaki ağırlık gittikçe artıyor ve ben eve gitmekten vazgeçiyorum. Babama gitmeliyim, diyorum kendi kendime. Aramalıyım, yüz yüze görüşmeliyim. Ve bu bir an önce olmalı, gecikmeden. Yönümü değiştirip otobüs durağına doğru ilerliyorum. İlk gelen otobüse biniyorum, aldığım kararın rahatlaması geliyor üstüme. Koltuğa otururken öne doğru kaykılıyorum. Başımı arkaya yaslıyorum, kafam yine ağırlaşıyor ve acı saplanıyor. Sanki babamla ilgili düşünceler beynimin içine iyice yerleşiyor ve ağırlık yapıyor. Görüşmeyeli olan bitenleri hayal etmeye çalışıyorum; hayaller acı veriyor. Sahi, o ne yapıyor acaba?

Ben bu düşüncelerle oyalanırken otobüs sarsılmaya başladı. Başımın acısı ile birlikte bir şey daha hissettim; sanki zamanda bir sıçrama yaşadım ve o an tutunma ihtiyacı hissettim. Ön koltuğu tutmak için ellerimi uzattım ama o da ne? Ellerim yerine ince, uzun ve tüylü bir kol. Sarsıntı şiddetlendi; kol mu bacak mı anlayamadığım yeni uzuvlarımızla koltuğa arkadan sıkı sıkı sarıldım. Ama sarsıntı duracak gibi değildi; en iyisi otobüsten inmekti. Kendimi koltuktan koridora doğru zar zor attım ve yere kapaklandım. Bir gariplik vardı; ayaklarım da ellerim gibi ince, uzun ve tüylüydü. Ayakta duruyor gibi değildim, yere paralel bir şekilde durmuştum. Durumumu anlamaya çalışırken arka koltuktan bir genç bana bakıp hayretle, “Samsa bu,” dedi. Diğerleri de, “Evet, o,” dediler. İçimden, “Benim adım Samsa değil,” dedim ama adımları hatırlayamadım o an. “S” ile başlıyordu evet, ama gerisi neydi? Sarsıntı tekrar arttı ve ben de herkesin bakışları altında ön tarafa doğru ilerlemeye çalıştım; bir an evvel kaptıra ulaşım dışarıya çıkmalıydım. Zaten sarsıntı, baş ağrımı ve acıyı iyice artırmıştı. İlginç bir şekilde ellerimle ayaklarımı, yani tüylü uzuvlarımı, aynı anda hareket ettirerek ilerlemeye çalışıyordum. Arka tarafta benimle ilgili fısıltılar iyice artmıştı. Şoför mahalline iyice yaklaştığımda, sarsıntıdan dolayı eğilmiş olan dikiz aynasından kendimi gördüm; yok, yok, o ben değildim. O bambaşka bir şeydi. Bir böcekti gördüğüm. Aman Allah’ım! Şaşkınlığımı atamadan birisi, “Gregor Samsa bu,” diye seslendi. Hayır! Ben o olamam, dedim ama ağızımdan tek kelime çıkmadı. Ağızım da yoktu. Daha doğrusu, ağızım vardı da dilim yoktu. Sarsıntı yeniden şiddetlendi. Her sarsıntı bana acele etmem gerektiğini hatırlatıyordu. Ön kaptıra doğru ilerledim ve uzuvlarımla aralanmış kapıdan kendimi dışarıya doğru itelemeye çalıştım. Sırtımın sert kabuğunu o zaman hissettim. Kaptıra sıkışmıştım. Buradan çıkamayacak ve babamı son bir kez daha göremeyecektim sanırım. Ümit-

sizlikle kapıyı zorluyordum. Süper kahraman değildim; neticede bir böcektim. Son bir sarsıntı ile kapı aralandı ve kendimi dışarıya atabildim. Yere kafamın üstüne düştüm ve kafama müthiş bir acı saplandı. Acının etkisi ile bayılmak üzereydim. Görüntüler silikleşiyordu ama aralanan kapıdan gelenleri hayal meyal görebiliyordum. Bir el bana doğru uzandı ve, “Sam...” diye seslendi. Hayır, ben “Samsa” değilim, diyecek gücü bulamıyordum. Bilincim yavaşça kapanıyordu. Son bir sarsıntı hissettim; bir el omzumu tutuyordu ve hafifçe sıkıyordu. Silik bir şekilde babamın silüetini görür gibi oldum. Ölüyor muydum yoksa? Gözlerim kapandı, görüntü kayboldu ama bir fısıltı kulaklarımdan beynime doğru şimşek etkisi yarattı: “Samet oğlum, ben babanı, beni hatırlıyor musun? Kazadan kurtulmuşsun ama beyin travması geçirdiğini söylediler. Koşarak seni görmeye geldim.” Bayıldığımdan sözlerin tamamını duyamamıştım. Baba, hastane odasında dizlerinin üzerine çöküp Samet’in elini tuttu ve boynu bükük hâlde, gözlerinden yaşlar gelirken, “Geçtiğimiz iki yıl boyunca vakit bulup seninle görüşemedim oğlum, çok üzgünüm,” diye kendi kendine konuşmaya başladı; “Bana inanmayacaksın ama sana anlatacağım çok önemli şeyler var.”

Mürüvvet

Kendime gelir gibi olduğumu hissettiğimde, etrafımdaki her şeye en ince ayrıntısına kadar bakıyor, nerede olduğumdan emin olmaya çalışıyordum. Yaşadıklarımın hangisi doğrudu, hangisi hayal, kestiremiyordum. Babam da yoktu yanımda. Ellerime baktığımda, Samsa gibi bir böceğe de dönüşmemiştim. Gerçek hayatta mıydım? Yoksa yine farklı bir zaman ve mekâna mı uyanacaktım? Eğer burası gerçekse, ne işim vardı hastane olduğunu düşündüğüm, sessizliğiyle baskı kuran bu odada? Beyaz örtülü bir yatak, bir dolap, yatağımın yanında duran bir sandalye ve havaya sinmiş, boğazımı yakan ağır bir ilaç kokusu...

Oda, içinde benden başka kimse yokken bile izleniyormuşum hissi veriyordu. Bu karmaşık duygular neyin sonucuydu? Bir travmanın mı etkisiydi? Acelesi yoktu zamanın; yelkovan ve akrebin akışına inat, her şey durağandı. Bir boşluk hissi beynimde yankılanıyor, sanki kulağıma bir şeyler fısıldıyordu. Sanrılar, yorgun düşene kadar sorguluyor; varlığımın derinliğine inmeye çalışıyor ve sonunda içimi saran o korkunç ürpertiyle uyuyakalıyordum. Ardından yeniden uyanıyordum. Nedenini bilmediğim bir şekilde, varlığından bihaber yaşadığım duygularım tek tek ortaya çıkıyor, beni en derinlerine sürüklüyor, ardından benliğimi bir boşluğun içine atıyordu. Zaman ve mekândan bağımsız yaşadığımı hissediyordum. Bana neler olduğunu anlamaya çalışırken, kapının yavaşça açılıp içeriye birinin girdiğini gördüm. Gülümseyerek bana doğru geliyordu. Tanıdık mıydı, anlayamıyordum. Babam olduğunu düşündüm ama yaklaştıkça gülümsemesi anlamsız bir ifadeye dönüşüyordu. Ağır adımlarla yanıma doğru geliyordu. Anlayamadığım tuhaf cümleler kuruyordu; sesiyle birlikte gittikçe silikleşiyordu. Ne kadar zaman geçti, bilmiyorum. Bölük pörçük anılar hatırlıyorum. Yine aynı yerdeyim. Bir sanrı bu kadar uzun sürmezdi. Fiziksel acı hissetmiyordum; belki de duyularımı kaybetmiştim. Hatırladığım tek şey, şimdiye ve geçmişe dair yalnızlığım ve bunun bıraktığı acıydı. Yaşadığım şehrin kasveti üzerine çökerken, görevimi tamamlamak üzere varmaya çalıştığım okul; dersler, sınavlar...

Uğultulardan oluşan sesler topluluğuna ispatlamam gerekenler; en çok da varlığımdı. Evet, daha fazlasını hatırlamaya başlıyordum. Neden Gregor Samsa gibi, ailesi tarafından sadece faydası olduğunda onların yanında yer edinebilen birine dönüştüğümü sorgulamaya başlamıştım. Sonra beynimde karmaşık düşünceler ve sorular oluşuyordu. Bu benzerliklerin peşinden gittiğimi fark ediyordum. Bilinçaltımın derinliklerine inmeye çalışıyordum. Kendimi neden onun yerine koymuştum? En çok yakınlarımız mıydı bize en çok zarar veren... Korkularımın kahramanı mıydı babam... Sonrasında babamı da gördüğümü hatırladım. Üzgün bir hâli vardı; söylemek istediği şeyler vardı ama söylemekten utanç duyuyormuş gibi görünen o yabancılaşmış yüz ifadesiyle... Onu düşündüm uzun bir süre. Yüzünü değil, bakışını. Çünkü yüzler değişebilirdi ama bakışlar kolay kolay silinmezdi. Son gördüğüm o bakış, hatırladığım hiçbir ana ait değildi. Bunun bir hayal veya sanrı olduğuna kendimi ikna etmeye çalıştım ama bu kolay değildi. Neden bu kadar yabancı hissettirmişti tüm varlığıyla? Ondaki en son duyduğum cümleler de öyleydi; net değildi, tamamlanmıyordu. Sanki söylemekle susmak arasında kalmışlardı. Merak duygusu oluşturuyor ama duymak isteyip istememek arasında bırakıyordu. Nefesimi sayarak sakinleşmeye çalıştım. Bunu daha önce de yapmıştım; sınavdan önce, kalabalığın içinde, kendimi kaybedecek gibi hissettiğim

anlarda. Demek ki hâlâ buradaydım. Demek ki tamamen kopmamıştım benliğimden. Ama babamın neden burada olması gerektiğini açıklayamıyordum. Eğer burası bir hastaneyse, onun gelmesi mantıklıydı. Eğer değilse, tüm bu düşünceler ve hayaller bana ne anlatıyordu? Belki de babam, zihnimin bana gösterdiği bir yüzden çok, yıllardır soramadıklarımın şekil bulmuş hâliydi. Bu ihtimali düşündüğümde, içimi tarifi imkânsız bir duygu kapladı. Bu korku değildi. Daha çok, gecikmiş bir karşılaşma gibiydi...

Pasha

Tüm bunları düşünürken tekrar nabzım yavaşladı, gözlerim kapandı ve rüyadan gerçek hayata dalıyorum. Haziran ayının ilk haftaları erikler yeni yeni olgunlaşmaya başlamış, sulu ve kütür kütür papaz erikleri, can erikleri dallarda, pazar tezgahlarındaydı. Kayısı ağaçlarının bembeyaz çiçeklerinden arılar gıdalarını alıyor, şeftali ağaçlarının pembe beyaz çiçekleri adeta ortamı bir düğün salonuna çeviriyordu. Bahadır'ın elinden tutmuş, yeşil yapraklı çeşit çeşit ağaçların arasından bahar tazeliğindeki çimlerin üzerinde yürüyoruz; bizim oturduğumuz masaya kadar birkaç masa geçiyoruz. Masadaki insanların Bahadır'ı sevmek için can attıklarını hissediyorum; görenlerin hepsi ona dikkatlice bakıp, kapkara büyük gözlerine ve adeta onu korumak için fedai gibi gözlerinin etrafında dizilmiş, yay gibi kirpiklerine hayran hayran bakıyorlar. Bembeyaz teninde, pembe yanakları, siyah kıvrıkcık saçları ile birlikte bir tablo gibi; benden aldığı bazı özellikleri de var ama asıl özelliklerini annesinden almış. Bunları düşünürken, masalara yaklaşmadan ve insanları rahatsız etmeden masamıza geldik. “Nerede kaldınız hayatım?” dedi Merve. Bahadır'ın tuvalete gidip gelme süresinden daha fazla vakit geçirdiğimizi düşündü. Bahadır'ın tuvaletlerin yanındaki erik ağacından erik istediğini, birkaç tane erik alırken ağaçtaki kuş yuvasını fark ettiğini ve yuvayı ısrarla görmek istediğini nereden bilsin? Bahadır, istediği bir şey konusunda inatçıydı; şansını sonuna kadar zorlar, isteğini yapmadan duramazdı. Sanırım bu özelliğini benden almıştı. “Oğlunun istekleri bitmiyor ki tatlım,” dedim. “Aaa, ne istemiş benim kara paşam?” dedi Merve. Bahadır'a sarıldı, kocaman bir öpücük kondurdu pembe yanağına. Sevdiğinde insanı öyle sarıp sarmalardı ki hem bedeninin hem ruhun zemheride üşümez, terlerdi. Paşa derdi Merve ve dahi ailedeki herkes; o da benimsemişti Paşa ismini. Paşa deyince hiç yadırgamadan bakardı. Kahvaltı için Bahadır'a en sevdiği şey olan patates kızartması söylemiştik. Biz de Merve ile dışarıda kahvaltı ettiğimizde spesiyalizasyon olan menemen, simit, üçgen peynir, siyah ve yeşil zeytin söylemiştik. Çaylar gelmişti, siparişlerimizin gelmesi için sabırsızlanıyorduk. Ege'den çıkıp daha Orta Anadolu'ya gelememişken onun memleketi gelirdi, soğuktur; bazen insanın yüzünün kesildiğini hissedersiniz. Kütahyalıydı Merve; gerçi Temmuz 11'de doğmuştu, bu soğukları görmesi için en az altı ay geçecekti. Zor bir çocukluğu olmuş, hatta anne karnında başlamıştı zorluklar: annesi ve babası arasında sorunlar, babasının alkol problemi ve başka kadınlar. Babasının öldüğü 2010 yılına kadar bu sorunlar büyük çocuk olduğu için hep ilk ve en çok onu etkilemişti. Hem kardeşlerine ablalık ve yarı annelik yapmış, babasından sonra da annesine hem arkadaşlık hem bir nevi kocalık yapmıştı. Annesi Sevgi aslında eğlenceli bir kadındı; gençliği, evliliği tüm zorluklarına rağmen bazen çocuk gibiydi, eğlenmeyi severdi. Her başına geleni kızına anlatır, ondan akıl alırdı. Merve hem çalışıp hem okuyarak bitirdiği üniversiteden sonra öğretmenlik diplomasını alamadan evlenmiş, hamile iken tek ders sınavını mescitte uyurken rüyasında gördüğü soru sayesinde kolay vermiş ve öğretmen olmuştu. Bir kızı olmuş ama yürümeyen ve biten evliliğinin ardından, daha evini ayırmadan bir yardım programında karşılaşmıştık. Depremden sonra insanlara birkaç arkadaşı ile yardım toplarken arkadaşı benim numarama ulaşmış ama işi olduğu için numaramı Merve'ye vermişti; “Sen ara” diye. Aradı, durumu çok derli toplu cümlelerle kısa sürede anlattı; çok hoşuma gitti. Mesleği ne acaba diye düşündüm. Sonra ihtiyaçları liste olarak bana göndermesini istedim; çok düzenli ve güzel bir listeydi. İhtiyaçlar hazırlandı ve dağıtma işi bizdeydi. İhtiyaçları ailelere dağıtırken ilk dikkatimi çeken merhameti olmuştu; depremzede Mahmut abinin hanımına karşımda sarılışını görmüştüm. Ben Mahmut abi ile konuşuyordum ama tüm dikkatim onun üstündeydi. Annesine sarılır gibi sarılıyor, kardeşleri ölmüş gibi üzülüyor ve ağlıyordu. Benim ise boyum onun dikkatini celbetmiş; söylediğine göre ilk görüşmeden sonra birbirimize olan ilgimiz artmış, sürekli telefon ile konuşmalar, uzun uzun mesajlaşmalar, ikinci görüşme derken hızlı bir şekilde sevgili olmuştuk. O da eski kocasından boşanmasına rağmen birlikte kaldıkları evden ayrılmış, kızıyla birlikte kendi evine geçmişti. Seyahatlerimiz başlamıştı; şehir dışı, yurt dışı gezilerimiz harika geçiyor,

birbirimize doyamıyorduk. Uzun sohbetlerde bir dakika bile sıkılmadan, saatler su gibi akıp gidiyor; beş saat beş dakika gibi geçiyordu. Her gün belki de üç defa görüşüyor, yemekler yiyor, gördüğümüz iyi bir şeyi hemen birbirimize anlatıyor, anında yapmak istiyorduk. Ellerimiz hiç ayrılmıyor, sürekli sarılıyor, her yerde öpüşüyorduk. Bu çok tuhaftı; yaşlarımızı ve sosyal konumumuzu düşününce, hiç böyle bir şey daha önce yaşamadığımız için çılgınca geliyordu bize. Onu düşünmeden bir dakika bile geçmiyor; iş ya da başka meşguliyetler asla önüne geçemiyordu. Aynı hisleri ondan da alıyordum. Kısa bir süremiz bile olsa görüşmek istiyorduk; metroya biniyor, hiç değilse beraber giderken zaman geçiririz diye düşünüyorduk. Ben derse giderken onu alıyor, akşam ders bitişine kendi işlerimi ayarlıyor, akşamları mutlaka görüşüyorduk. Hiç görüşemesek balkona çık, seni göreyim dediğimde ben gelmeden mutlaka balkonda beni bekler oluyordu. Birlikte geçirdiğimiz geceler çok ateşli ve uzun oluyor, adeta birbirimizi tüketiyor ve ancak sabaha karşı uykuya öylece dalıyorduk. Ben bir kadına nasıl davranılacağını onun istek ve taleplerinden öğreniyor, yapmaya çalışarak geliyordum. O da kadınlığını ve bedenini keşfediyor, tatmin olmanın zirvesine ulaşıyordu. Bundan önceki hayatımızda koyduğumuz tüm sınırları aşıyor, tabuları yıkıyorduk. Mutluyduk, tutkuluyduk, tatmindik; her şey çok iyi gidiyordu. Tek problemimiz vardı: benim evli olmam. Bunu ondan hiç saklamamıştım; ilk yemeğe çıktığımızda, Merve “Biz birbirimize akıyoruz ama sana bir şey söylemem lazım” deyip evli olduğumu söylemiştim. O da “Biliyorum,” deyip sorun etmemişti. Fakat sonraları, bu tutku ve uyum arttıkça, duygular derinleştikçe bu onun için büyük bir baskı sebebi oldu. Geceleri ben olmadığım zamanlarda evinde, sürekli kızına göstermeden ağlıyor, bazen içiyor, kendini kaybediyordu ve bu baskı bende de yansımaya başladı.

Toleranslı ve olgun bir adam olarak bilinirken baskı nedeniyle bu karakterimi gösteremiyor, bende sinirle niyordum. Sınırları aşıyorduk birbirimize karşı; bende evden iyice soğumuş, tüm vaktimi onunla geçirir olmuştum ama yetmiyordu; ne ona ne bana. Artık eşimden ayrılmayı istiyor, bunun için adımlar atıyordu; işlerimi ihmal ediyor, gelecekteki bu duruma göre ayarlıyordu. Merve ile evimizi almak için planlar yapıyordum. Bu süre uzadıkça gerginlikler artıyor, sınırlar geriliyor, aramızda kavgalar çıkıyordu. O ayrılmak istiyor, ben devam etmesini sağlamaya çalışırken çok ısrarcı oluyordum. Bu da öfkeyi daha da körüklüyordu. Kavgalarımız iyice artmış ve Merve bana fiziksel yaralar açmaya başlamıştı kavgalar sırasında. Ama ben bunu büyütüyordum; dayanıklı bir insandım, acı eşğim yüksekti. Fakat bunların ruhumda açtığı yaraların farkında değildim. İsrar ediyordum: “Her şey çok güzel olacak, evimiz olacak, özgür olacağız,” diyerek hayalimin peşinden gidiyordum. Ama bu süreç Merve’yi de çok yıpratmış; artık psikolojik yardım alması gerekmiş, hatta ilaç kullanmak istiyordu. Ben karşı çıkmama rağmen, son dönemlerde sürekli bir ayrılık oluyor, sonra benim ısrarım ve devam etme isteğime karşı koyamıyor, tekrar birebirimize sözler vererek devam ediyorduk. Son tartışmamız büyümüş ve kavga bizi ayrı yerlere savurmuştu; öyle savurmuştu ki on bir saatlik bir uçak yolculuğu ile Merve Afrika’ya adeta kaçmış, orada bir yardım kuruluşu için gönüllü çalışmaya karar vermişti. Zanzibar günleri bir ay sürdü ama bana yıl gibi geldi. Oradayken pek görüşmedik; birkaç defa mesaj ya da internet üzerinden telefonla kısa görüşmeler. Bana burada yaşadığımız şehir dar gelirken, o orada okyanusun kenarında her gün şarkılar dinleyip ağlıyor, bir yandan da arkadaşlarına beni övüyordu: “Burada olsaydı buraları çiçek gibi yapardı,” diye. Döndüğünde yine benim karşıyındaydım; ayrılmaya kararlıydı ama beni sevdiğini biliyordum. Çabalarım sonuç verdi ve dört ayın sonunda yine devam etme kararı aldık. İlişkimiz hiç ara vermemiş gibi, daha yüksek bir tutku ile devam etti. Çok mutluyduk. Yine seyahatlerimiz başladı, yine her gün görüşmeler...

Artık ev tutmaya karar vermiş ya da birkaç ay sonra evimizi alalım diye konuşmuştu. Benim artık kararım netti: Merve ile hayatıma devam edecektim. Evde çocuklar ve eski eşim her şeyi biliyor ve hissediyorlardı. Tek sorun 8 yaşındaki küçük oğlumdu; ona zarar vermeden bu süreci yönetmek istiyordum. Bir de tabii ki mal paylaşımı. Bu sırada Merve’nin kıskançlıkları artmıştı; telefonum on dakika kapansa kıyamet kopuyor, eve erken gitsem laf, geç çıksam başka bir sıkıntı çıkıyordu. Onu anlıyordum; çünkü ben de onu çok kıskanıyor, gittiği yerleri bilmek istiyordum. Dersi kaçta bitecek, ders arası ne zaman, öğrenmek istiyordum. İş yerinde çekilen toplu resimlerden iş arkadaşlarını araştırıyor, kim olduklarını öğrenmeye çalışıyordum. Bu kıskançlık ve kavga süreçleri tüm sınırlarımızı yıpratmıştı günlerden bir gün, bir çiçek nedeniyle bir kavga koptu ve hiç eksilmeden, ara vermeden, her görüşmemizde daha da yükselerek devam etti. Kavga, onun bana fiziksel saldırılarıyla birlikte artık saygı kalmamış, her şeyi en acımasız şekilde birbirimize söyler olmuştu. Ve ayrıldık. Bir süre birbirimizi aramadık, artık sanırım ayrılığı kabulleniyor ve başka hayatlara hazırlanıyorduk. İlişkimizde geçirdiğimiz iki buçuk yılın üzerindeki zaman, artık bize birlikte olmadan önceki zamanlarda ne yaptığımızı unutturmuştu. Bu tutkulu alışkanlıklarımız bizleri bağlar olmuştu. Çok zorlanıyordum; içimde kocaman bir boşluk vardı. Bu boşluğu daha önce fark etmemiştim;

Merve buraların bana boş olduğunu gösterdi ve hızlı bir şekilde oraları doldurdu. Boş olan yerler, diğer bölgelere nazaran o kadar çoktu ki, önceki tüm duygular azınlıkta kalmıştı. O da öyleydi; ben daha önce hiç sevmemişim diyordu, böyle de hiç sevilmemişim. Tabii bu beni çok hoşuma gidiyordu. Ona şiirler yazıyor, serenatlar yapıyordum. Mesleği gereği çok aşına olduğu bu edebi metinler ona basit geliyor, belki de okul müsamesesi tadında oluyordu ama bana hiç hissettirmede bunu. Son dönemlerde nezaketi kaybetmiştik birbirimize karşı, ancak ruhundaki asil ve nezih duruş onu terk etmemişti.

Ben kendimce hatalarımı düşünüyorum, ders çıkarıyor ama en sonunda bu aşkın acısını dibine kadar yaşamam gerektiğini, bu aşkın bunu hak ettiğini düşünüyordum. Merve ise kırgınlıkları nedeniyle sessizleşmiş, kendinde hatalar bulsa bile “Ben bu yaşadıklarımı hak etmedim” duygusundaydı. Uzun süredir yazmayan, hatta beni engellemiş olan Merve’den bir mesaj geldi; görüşmek istiyordu. Hemen “Olur,” dedim. Her zamanki gibi, “Sen yeter ki iste,” diye yanıtladım. Buluştuk. Reglinin geciktiğini söyledi, kendisi test yapmış ama inanmak istememiştir sanırım. Ertesi gün doktora gittik ve bingo, Merve hamileydi. Ben çok mutlu oldum; hemen ev işini hızlandırmak istedim. Bir an önce kendi hayatımıza geçmeliydik artık. Ama onda bir tuhaflik seziyordum; sanki acele etmek istemiyordu. Daha önce geçirdiği dış gebelik tecrübesinin etkili olduğunu, emin olmak istediğini düşünüp kendimi rahatlatıyordum ama durum sanki öyle değildi. Merve çocuğu aldırarak istiyordu: “Psikolojim, sağlığım ve senin durumun bu çocuğu doğurmak için uygun değil; hem benim kızım da hem seninkilerde, ailelerimizde kabul etmez,” diyordu. Çocuğun her yerden dışlanacağını ve yalnız kalacağını düşünüyordu. Çocuk iki aylık olmuş, daha hareketlenmemiş ve kürtaj olma süresi kısılanıyordu. Bir gün bu konuyu konuşurken, “Ben bu çocuğu istemiyorum,” dediği anda, karnında müthiş bir ağrı hissetti; kıvrınmaya başladı, oturduğu koltuktan yere düştü. O kadar canı yanıyordu ki düşük yaptığı kesindi. Hemen doktorunu arayıp hastaneye gittik; kan tahlilleri, ultrasonlar... Derken tüm tetkikler yapıldı. Sonuçları odada beklerken, Merve bak gördün mü? “Bir şeyi kalben ve akıl olarak istemezsen, beden ona uygun davranır,” dedi. Düşük yaptığından emindi çünkü o andan beri hiçbir şey hissetmediğini söylüyordu. En sonunda sonuçlar çıktı ve sonuçları inceleyen doktor, hiçbir anormal durum olmadığını söyledi. Hissedilen büyük acının sebebi, zamanından çok erken olmasına rağmen çocuğun attığı bir tekme ve annesinin fiziksel acıya dayanması; eşinin düşük olması olabilir. Çocuk sağlıklı bir şekilde gelişimine devam ediyormuş. Biz bu günden sonra ne zaman bu konuyu konuşsak, Merve sancılandı. Anladık ki Bahadır kendini koruyor, hayata tutunmak istiyor ve beni doğur diyordu. Ben de çok istiyordum ve sonunda Merve, iki erkeğin ısrarlarına dayanamadı ve doğurmaya karar verdi. Büyük bir karardı; benim evliliğim bitmemiş, daha bir evimiz bile yoktu. Ama koca yürekli kadın her şeyi göze almıştı ve kısa süre içinde, zaten fiziken, ruhen uzun süre önce biten ve ayrılık kararı alınan evliliğim resmi olarak da bitmişti; tek celsede, anlaşmalı olarak. Evimizi almış, birlikte yaşamaya başlamıştık. İki ay sonra resmi nikahımız yapıldı; yazında Bahadır birkaç aylık olsun, Merve kendisini toplansın, düğün yapacaktık.

Hamilelik ağır geçti ama nihayetinde Bahadır’a kavuşmuştu. 26 Haziran’da doğmuş, Yengeç burcu bir erkek çocuğu; büyük kara gözlerini, ok gibi kirpiklerini, beyaz tenini annesinden almıştı. Eller ve ayakları bana benziyordu. Merve, Bahadır’ın yaşama inadını ve onu tekmeleyerek gösterdiği canhıraş tepkiyi doğduğu gün: “Baban gibi inatçısın, istediklerini ve sevgini hırpalayarak belli ediyorsun,” diyerek hem sevinerek hem ağlayarak hem de çok sevdiği şekilde beni iğneleyerek söylemişti. Yazın sonuna doğru bir düğün tertipledik; küçük bir kır bahçesinde, yüz kişilik sınırlı bir davetli topluluğu ile bir parti havasında, ikimiz de ikinci düğünümüzü yapıyorduk. Düğün hazırlıkları sırasında ben Bahadır’ın annesinin kucağında nikah masasına gelmesini istemiştim, Merve de uygun gördü ve öyle yaptık. Gelin, beyaz bir elbise tadında sade bir gelinlik tercih etmişti; yakasında pembe ve mor gül işlemelerinin olduğu, ayağında kırmızı bir ayakkabı, kırmızı bir ruj ile tamamlamıştı. Saçlarını açmış, Eylül ayının rüzgarlarına bırakmıştı. Bu tablo bana tanıdık geliyordu ve sonunda hatırlamıştım attığım bir mesajı; kavgalı ve ayrıldığımız bir dönemde, düğünden bir buçuk sene kadar önce onu Sezen konserine davet etmiştim. “Sen bembeyaz üzerinde rengarenk çiçekleri olan ama hakim renk beyaz olsun bir elbise giy, topuklu kırmızı bir ayakkabı. Ben de sen ne istiyorsan onu giyeyim. Önce bir yemek yiyelim, sonra konsere gidelim. Sana küçük bir buket yaptırayım, lilyum ve orkide ile. Sen bana bir tebessüm bahşet, küçücük göster kırmızı dudakların arasından inci dişlerini; sahne ışıkları yansısın yüzünden bana. Saçlarını açık bırak, hazan rüzgarlarında dalgalansın. Ellerim isterse parmaklarımın arasından sıcacık aksın damarlarımda, isterse bir yoğun bakım soğukluğu ve hissizliğinde dokunsun, doktorun hastasına dokunduğu gibi. Ayakların isterse kırılmasın, nezaketinde bir ileri bir geri gelsin. Hatta hiç gelmemene de... Razıyım. Senden her şekilde bahtiyar

olacağım, bunu bil, isyan etmeyeceğim, gelmezsen mutlaka çok önemli bir işi vardır, yoksa kırmaz gelirdi diye kandıracağım belki kendimi, ama asla bahtiyar olmaktan vazgeçmeyeceğim, seninle yaşadıklarından, senden, bizden...” Ve gelmemişti. Bu mesajı ben belki unutmuşum ama o unutmamış; tüm konsepti buna göre hazırlamış, bana hissettirmeden. Böyle ince düşünceli ve hassas bir kalbi vardı. Çok güzel bir eğlence oldu, herkes çok eğlendi ve bizim adımıza mutlu ayrıldılar. İstedüğümüz her şeyi yapmış ve hayallerimizi gerçekleştirmiştik.

Artık daha rahattım; önceleri, benimle Merve arasındaki yaş farkı nedeniyle, benim olmayacağım biz zamanda yalnız kalacağını düşünüp üzülürken, şimdi o durumda benden bir parça olacaktı yanında. Eskilerin deyiimi ile elinin değneği vardı; artık bu beni rahatlatıyordu. Yıllar hızla akıp gitti, Bahadır okula başladı; ilk okul, orta okul derken öğrencilik karakteri belli olmaya başlamıştı. Anneleri gibi çok başarılı bir öğrenciydi elbette. Annesi de lise birincisi olarak Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesine yerleşmişti. Ben de üniversitede bölümde üçüncü olarak mezun olmuş, Gazi Üniversiteli bir mühendistim.

Oğlumuz da çalışkan, zeki bir çocuktur. Lise yılları başladığında, Bahadır uluslararası ilişkiler okumayı istediğini söylüyor, ziyadesiyle annesi ile bu konuları konuşuyordu. Çünkü ben boşanma sırasında işi hızlandırmak ve sorunsuz olması için kendi şirketimi çocuklarıma devretmiş, hem onları hem de annelerini ikna etmişim. Bu nedenle yeni kurduğum işimle daha fazla ilgilenmem gerekiyordu; Bahadır bu uzun mesailerim nedeniyle üniversite ve yurt dışında okuma hayallerini annesi ile kuruyordu. Bahadır genç olmuş, biz de yaşlanmıştık. Doktor Salim’in ayağımın altına sivri bir cisim batırmasıyla uyandım. Etrafımda belli belirsiz sevinç çığlıkları duyuyordum; “Uyandı, uyandı!” diyorlardı. Birkaç dakika sonra yüzler netleşmeye başladı, sesler daha keskin ve anlaşılır hâle geldi. Bir de elimde bir sıcaklık hissettim; elimi tutan incecik bilekleri, kopacakmış gibi ince, dokuz numara yüksük ölçüsü parmaklarıyla Merve’ydi. “Hayatım, hoş geldin, iyi ki yüz üstü bırakıp gitmedin bizi,” dedi, hem gülerken hem ağlayarak. Diğer tarafta Bahadır vardı; bizi çok korkutmuştu, patron dedi. Ergenlikten geç çıkması nedeniyle kalınlaşan bariton sesiyle baktım ve içimden “Ne kadar yakışıklı,” diye geçti. Diğer tarafı döndüğümde, bana bakan adeta yüreğime akan bir çift göz vardı. Karşımda ise beni ziyarete gelen çocuklarım ağlıyor, dua ediyorlar; zorla gelmiş gibi duruyorlardı. Belki sarılmak istiyorlar ama uzak kalıyorlardı. Bir de yanlarında, beni ilk başlarda kabul etmeyen, hatta nefret eden ama şimdi gözyaşları ile iyileşmem için başımda bekleyen, yurt dışından yeni gelmiş ve kendi kızım gibi sevdiğim deli kız vardı. İlişkimiz onun İtalya’da gastronomi okurken, annesi ile yaptığımız ziyaretlerde gelişmişti. Annesini ne kadar çok sevdiğimi görünce, benim babasının bir alternatifi değil, annesinin çok güvendiği, hatta hiç kimseye bu kadar güvenmediği, yaslandığı bir dağ olduğumu hissetmişti. En önemlisi, okuldan arkadaşı Stefano’ya âşık olunca düzelmişti. Benim başım hiç ağrımazdı ama epeydir ağrımaya başlamıştı. Hiç ilaç kullanmayı sevmediğimden ağrı kesici içmez, biraz uyurdum, geçerdi. Merve illaki tansiyonuma baktırmamı söylerdi ama doktor ve hastane sevmezdim, işte hep geçiştirirdim. O gün de başım ağrıyordu, yine önemsemedim. Son hatırladığım, stresli ve öfkeli olduğum iş ile ilgili bir telefon konuşmasından sonra, telefonu daha kapatmadan tüm ışıklar hızlı olmamakla birlikte, istikrarlı bir şekilde birkaç saniye içinde azaldı ve tamamen karardı. İş yerinde rahatsızlandıktan sonra acilen ambulans ile şehir hastanesinde Kardiyoloji bölümüne getirilmişim ve acil müdahalenin ardından 13 günlük bir yoğun bakım ve uyutma döneminin sonunda görüyorum bunları. İşte ben yokken, annesinin yanında benden de bir parça olan aslan parçası vardı; gözüm arkada değildi artık. Ellerimi tutuyorlar ve benim iyileşmem için dua ediyorlardı. Üniversite yıllarımda babama giderken düştüğüm hastane yatağından sonra, ilk hastanede yatışım oluyor ve o zaman babamın tutmasını istediğim elimi şimdi oğlum ve eşim tutuyordu.

Yine on dokuz yaşındaki gibi, tüm bunları düşünürken tekrar nabzım yavaşladı, gözlerim kapandı ve rüyadan gerçek hayata dalıyorum...

BUSHRA

Babamla göz göze geldim. Bakışlarını kaçırmadı bu kez. Yüzünde yıllardır taşıdığı ama hiç açmadığı bir yük vardı. Bana doğru birkaç adım attı. “Bunu şimdi söylemem gerekiyor,” dedi. Ses tonu kararlıydı ama elleri titriyordu. Ne söyleyeceğini bilmiyordum ama bunu duymaya hazır olmadığımı biliyordum. İçimde adını koya-

madığım bir korku büyüyordu. Sanki duyacaklarım sadece bugünü değil, geçmişimi de yerinden oynatacaktı. “Baba... sonra...” demek istedim ama sesim çıkmadı. İşte ne olduysa orada oldu. Panikle su bardağına uzandım. Parmaklarım bardağa değmeden dengemi kaybettim. Damaryoluma ve vücudumun farklı noktalarına takılı olan kablo ve ilaç uzantıları birbirine dolandı. Yatağın yan korkuluklarına çarpan kolumla birlikte her şey üst üste geldi. Metal bir çarpma sesi. Ardından başımın üzerine düşen ağır bir cisim. Acı mıydı, yoksa sadece bir kopuş mu, ayırt edemedim. Gözlerimin önünde beyaz bir ışık patladı; sonrası karanlık...

Gözlerimi açtığımda tavana bakıyordum. Oda tanıdıkta ama ben değildim. Yanımda duran adamın gözleri doluydu; bana bakarken sanki yıllardır sakladığı bir gerçeği yeniden kaybediyormuş gibiydi. İçimde derin bir boşluk vardı. Söylenmemiş bir cümle, tamamlanmamış bir itiraf dolaşıyordu sanki zihnimde ama tutunacak hiçbir anı yoktu. Ne söyleyecekti, bilmiyorum. Belki de artık asla bilmek istemiyordum. Bu adam benim babam olduğunu, geçici bir hafıza kaybı yaşadığını ama bunun uzun sürmeyeceğini söyleyerek, taburcu olduktan sonra beni evine götürdü; hazırladığı odaya yerleştirerek, gerekli olduğunda kullanmam için tüm ihtiyaçlarımı giderdi. Bana kim olduğumu hatırlatmaya, geçmişimi anlatıp, sanırım yeniden bir böceğe dönüşmemi görmek için ant içmiş gibiydi. Bu durum beni anlamadığım bir şekilde oldukça rahatsız ediyordu. Neydim, kimdim, ne yapıyordum; bilmek istemiyordum.

Geçmişin dehlizlerinde karanlıkta olmaktansa, hiç bilmediğim bu eşsiz boşlukta sallanmayı yeğliyordum. Burası bana daha güvenli geliyor ve kendimi yeniden keşfetmem için heyecanlandırıyordu. Odamda keyfim yerindeydi; sıcak ve çeşitli yiyecekler önüme seriliyor, kimse beni bir şey yapmam için zorlamıyordu. Her şey akışına bırakılmış gibiydi. Bu durum başta hoşuma gitse de yavaş yavaş rahatsız edici bir kıvam almaya başlamıştı. Yattığım yatak rahatsız ediyor, odadaki alan yetersiz geliyor, duvarlar üzerime gökyüzünü kapatan kara bulutlar gibi korku salıyordu. Pencereyi açıp derin bir nefes aldım, başımı göğe kaldırıp aylar sonra ilk kez kendime, “Ben kimim? Ne arıyor ve ne istiyorum?” diye sordum. Ama bu sorularımı, babam olduğunu söyleyen adamın cevaplaması en son istediğim şeydi. Sanki yıllarca peşinden ona ulaşmak için koşmuş ama bir türlü yakalayamamış gibi yorgun hissediyordum. Şu an yanımda olmasına bir anlam yükleyemeyecek kadar yabancıydım ona. Umutsuzca pencereyi kapatıp su içmek için mutfaka ilerlerken, yatağımın başındaki rafta duran bir kitap gözüme ilişti. Belki de sorularımın cevabı bu kitaptaydı. Mutfaktan su alıp koltuğa çekilerek kitabın sayfalarını çevirmeye başladım. Zaman akıp gitmiş, hava kararmıştı. Kaç saattir bu koltukta oturuyordum bilmiyorum. Sayfaların arasında kaybolmuş, ama aslında kendimi bulmuştum.

Kitabın kapağını kapatarak, zihnimde yankılanan bir cümle ile odama doğru ilerledim: “Kimsenin yerine başkası geçemez ve kimse hayatını tekrar yaşayamaz.” **İnsanın Anlam Arayışı / Viktor Frankl**

KORA

Tüm bunları sorgularken birden sert bir zemine çarpan Orion’un gürültüsü ile gitmiş olduğum spiritüel dünyadan kendi rotama dönüverdim. Mars’ın yüzeyi sakin ve zaman zaman pürüzsüz bir sessizlikte olduğundan, yüzeydeki ani bir hareket beyninize adeta bir balyoz inmiş etkisi yaratır. Hangi dünyaya gitmişseniz, sizi o anda tüm gerçekliğinize bir saniyede geri getirir. Dünya’ya gitmiştim. Birkaç saniyelğine dünyalı olmuştum.

Aslında bu genelde, kendi türümden olan varlıklara karşı geliştirdiğim ve yaptığım bir astral seyahattir. Ancak bu sefer en zor olanı seçmiştim: İNSAN OLMAK! Defalarca kez SOAR ve benzeri kapsüllerle etrafında dolandığımız o renkli, parlak, göz alan gezegeni, içerisinde yaşayan insan denilen varlıkların nasıl bir hayat yaşadığını, gündelik rutinlerini ve duygusal geçişlerini, hatta ve hatta mücadelelerini merak ediyordum. Ancak bu role bürünebilmem için zihnimin berrak olması, empati denilen duyguyu iyi tartmış olmam, güç denilen ego savaşını elimden geldiğince doğru ve sağlıklı yönetebiliyor olmam gerektiği hep zihnimde yankılanmıştı. Zaman bu zamanmış, dedim kendi kendime ve kapattım gözlerimi.

“Haydi KORA, dene bakalım.” İlk deneyimim; bir şehrin alt-üst olmuş benliğinde, ailesini, evini, tüm sevdiklerini, parasını, çaresini, hatta ve hatta tek kolunu depremde yitirmiş olan Eyüp’ün bedeni ve ruhu oldu. Gördüklerim ve hissettiklerim acı denilen o zehir zemberek duyguyu bana tattırdı. Sonra daha zoru geldi: hislerin çaresizlik... Eyüp’ün bedeni, ruhu, gözleri hatta kalbi olmak çok ağır

geldi bana. Yıkılmış bir 24 senelik hayatın ardından ne yapacağımı, bundan sonra kim olacağımı ve bu duygularla nasıl başa çıkacağımı bilemediğim için apar topar kaçtım Eyüp'ün ruhundan ve bedeninden. İkinci kez kapadım gözlerimi. Pes etmeyecektim, kararlıydım. Er ya da geç anlayacaktım, Dünya denilen yerde neler yaşanıyor ve insan olmak nasıl bir şey diye. Bir cesaret daha ve yine kapadım gözlerimi. Uzayın boşluklarında uzun bir yolculuk yapar gibi, yıldızları geçip dünyaya ikinci kez yaklaşıırken, umut dolu bir çocuğun benliğini seçmek istedi ruhum. Pıt... İşte 7 yaşındaki Eylül'düm şimdi de. Kıvrır kıvrır sarı saçlarım, pespembe sağlıklı gibi duran yanaklarım ve çakır mavisi gözlerim vardı. Bir göz odada, duvarları yıkık, eski ahşap meyve kasalarından yapılmış koltuk denilen bir nesnenin üzerinde otuyordum. Elimde, kirden yüzü gözü gözükken olmayan, saçları yanık bir bebek vardı. Halbuki ben o vitrinlerde gördüğüm kocaman, gözleri parıl parıl, saçları mücevher gibi olanlarından istiyordum. Etrafıma dikkatlice baktım. Soba yanında oturmuştum. Annem diye tahmin ettiğim yaşça büyük bir kadın ve üç çocuk daha vardı etrafımda; kardeşlerim diye tanımlanan. Kocaman bir alüminyum tepsi etrafında oturmuş, midemden gelen acının ve tuhaf seslerin bastırılacağı anı bekliyordum. "BABA" diye tahmin ettiğim bir adam girdi içeri kırık olan kapıdan. Kapı kapanınca, soğuk az gelsin diye köşelere sıkıştırılan naylonlar yeniden itina ile sıkıştırıldı kapının kenarlarına, "ANNE" tarafından. "BABA" tepsinin ortasında bir somun ekmek ve bir adet kuru soğan bıraktı. Akşam yemeği yedik, yemek denirse buna şayet. Halbuki kağıt toplamaya gittiğimizde çöplerden daha fazlaları çıkıyordu. Bazı günler çikolata bile alan oluyordu.

Yemeği de yedikten sonra yattı Eylül denilen insan, uyumak üzere. Ben hâlâ bedeninde ve ruhundaydım. Ama yine o tuhaf hisler geldi içime. Açtım, çok açtım. Midemdeki ses şiddetini arttırmış, acısı iyice artmıştı. Ve üşümüştüm, çok üşümüştüm. O ufacık bedene bu kadar fiziksel ve ruhsal acıyı sığdırmanın bir uzaylı olarak bile yükünü hissetmek imkânsız gibi gelmişti bana. Yok, Eylül olarak da devam edemeyecektim bu yolculuğa!

Ama ümidim vardı. Bir yerlerde acı çekmeyen, zulüm görmeyen, hakkı olanı alan, dünyası kirlenmemiş ve dünyasını kirletmeye kimsenin el uzatmadığı, çaresiz değil, kendine her anda ve zamanda çare olan birileri vardı elbette. Emindim! Başka bir zaman diliminde veya başka bir evde. Bu umutla üçüncü kez kapadım gözlerimi. Başladım üçüncü bedendeki ve ruhtaki yolculuğuma...

ABSENT

Hastane odasında gözümü açıyorum. Karısını aldatmış, başka bir kadına aşık olup onunla evlenmiş, ruhu çelişkilerle dolu bir adamın bedenindeyim. Benimle beraber aynı odada başka bir adam daha yatıyor. Ona bakınca, içinde olduğum adamın gözleri yaşıyor. Babasını arayan ve kendini böcek sanan bir akıl hastası; zayıf, çelimsiz, hayattan kopmuş. Bu adama bakarken daha önce tatmadığım duyguları yaşıyorum; sanırım hüznün dedikleri şey bu. Küçük, yedi yaşında bir kızın bedenindeyken bunları anlamak imkânsızdı.

Birinin yerine geçtiğimde ve bir başkasının hayatını yaşadığımda, her seferinde yeni bir duyguyu deneyimliyorum ve insan olmaya biraz daha yaklaşıyorum. Kendime yeni bir anlam buluyorum. İçimde bu adama yardım etmek için müthiş bir istek belirliyor. Belki de bu gezegene gönderilmem bana verilmiş bir ceza değil, öğrenmem gereken bir ders. Ben de bu dersin peşinden gitmeye kararlı bir şekilde ayağa kalkıyorum ve yanımdaki adama elimi uzatıp zihnine dokunuyorum. Ne yaptığımı anlamadan gözlerime öylece bakıyor. Cam kırıkları gibi paramparça olmuş anılarını bir araya getirip zihnimde bir sıraya koyuyorum. Babası sandığı adamın bir zaman önce ayak ucunda dikilip ona verdiği mesajı dinliyorum ve yine babası sandığı adamın evinde bulduğu ve okuduktan sonra onu bu hale getiren kitabın sayfalarını çeviriyorum. Sonra kolundan tutup "Kalk" diyorum, "Babanın sana söylediği şeyi bulmaya gidiyoruz." Soru sormadan yataktan doğruluyor. "Bilmen gereken ilk şey; o adam aslında baban değil," diyorum ve gizlice hastane kıyafetlerimizle odadan çıkıyoruz.

ARAKNA

Gecem çok da güzel geçmemişti. Gözümü açtım, etraf bembeyaz ama öyle hastane gibi temiz beyaz değil; sanki kirli, puslu bir beyazlık, üstüme üstüme geliyor. Başımdaki zonklama zonk zonk zonkluyor, ama bu zonklama ne otobüsteki sarsıntıdan ne de Mars'ın taşına çarpmaktan. Bu, içten, kafamın ta içinden gelen bir uğultu. Sesler, yüzler, isimler dönüp duruyor beynimde: Rümeysa, Gregor, Pasha, Bushra, Kora, Absent... Hepsi birbirine giriyor, yeni yeni şekiller alıyor. Lan, ben kimim? Samet miyim, böcek Samsa mı, Bahadır mı, yoksa depremde kolunu kaybeden Eyüp mü, açlıktan midesi guruldayan küçük Eylül mü? Yoksa hepsi birden mi?

Burası oda değil, koğuş. Akıl hastanesinin koğuşu. Ankara'nın bir kenar mahallesinde, eski püskü bir bina, pencereleri demir parmaklıklı. Doktorlar adımları "Cabbar" diye çağırıyor ama ben yemiyorum o numarayı. Cabbar sıradan bir adamdır, ben ise kafamda koca koca dünyalar kuran biriyim. Şizofreniymiş, paranoid tipiymiş, halüsinasyonmuş... Onlar öyle diyor. Ben diyorum ki bunlar benim hikâyelerim lan! Hikâyelerim olmadan ben kimsem ki?

Yatağın demirine tutundum, ellerim titriyor; tıpkı babamın —hangi babamın ki?— elleri titrediği gibi. Hatırlıyorum işte: Otobüste bir anda böceğe döndüm, sonra hastanede uyandım, babam elimi tuttu. Derken Merve'yle evlendim, Bahadır doğdu, kır düğünü yaptık, gelinlik kırmızı ayakkabılıydı. Ama dur, o Bushra'ydı, pencereden dışarı bakarken... Yok yok, Kora'ydı o, uzaydan gelip Eyüp'ün acısını yaşayan bendim zaten, hastane odasında elini uzatıp insanların zihnine dokunan. Şimdi gerçek suratıma tokat gibi çarptı: Burası tımarhane. Tüm o baba-oğul dramı, böcek olma, uzaya gitme, mutlu aile tablosu... Hepsi kafamın içinde uydurduğum masallar. Otobüs kazası falan yok, Merve diye kadın yok, Bahadır diye oğlan yok. Yıllardır bu dört duvarın içindeyim, ailem bile ziyarete gelmiyor, unuttular beni çoktan. Kapı açıldı, beyaz önlüklü hemşire girdi, elinde ilaç tepsi. "Cabbar Bey, ilaç vaktiniz geldi," dedi tatlı tatlı. Ama gözleri yalan söylüyor; o aslında Merve, ya Rümeysa, belki de Eylül'ün açlıktan titreyen annesi. Hapları uzattı... Bunlar sesleri kısıyor, hikâyelerimi boğuyor. "Yok," dedim, "almam ben onları. Babamın söyleyeceği şeyler var daha, dönüşüm bitmedi, Mars'a gitmem lazım, Orion beni bekliyor." Hemşire kaşlarını çattı, deftere bir şeyler karaladı. "Yine mi başladı?" deyip doktoru çağırdı. Koğuştaki diğer deliler bana bakıyor. Yaşlı biri yataktan doğruldu. "Ben de bir keresinde böcek oldum abi," dedi sırta sırta. Yan odadaki kadın, "Ben uzaylıyım, adım Kora," diye mırıldandı. Onlar da mı benim kafamın içinden çıktı acaba? Duvarlar üstüme geliyor, beyazlık griye döndü. Panikledim, pencereye koştum. Dışarıda şehir var ama o şehir ya depremde yıkılmış ya da erik ağaçlı bahçe. Hepsi yalan. Doktor geldi, iki hemşireyle. "Cabbar, sakın ol oğlum, otur konuşalım." Ama o aslında babam, elini uzatıyor. "Sana önemli şeyler anlatacağım," diyor. Ses boğuk, yüzü bulanık. "Sen şizofrensin evlat. Tüm bunlar kafanda. Gerçek hayatın bu dört duvar. Ailen seni bıraktı gitti." Yalan lan! Hikâyelerim gerçek! Onlarsız ben boş bir poşetim! "Asla!" diye bağırdım, kollarımı salladım. Hemşireler üstüme çullandı, iğneyi bastılar koluma. Dünya dönmeye başladı, sesler uzaklaştı.

Ama içimde, en derinlerde, yeni bir hikâyeye filizleniyordu. Bu sefer tımarhaneden kaçış hikâyesi. Ben, deli kahraman, duvarları delip geçeceğim. Gerçek babamı bulacağım ya da böcek olup uçacağım, belki de küçük Eylül'ün karnını doyuracağım. Gözlerim kapanırken bir fısıltı duydum, kendi kafamın içinden: "Hikâye bitmez ki... Daha yeni başlıyor." Artık adım Delirium. Kafamın içinde sonsuz masallar dönen, şizofren bir deli... Bir ses daha geldi, bu sefer netti: "Cabbar değil," dedi. "Delirium."

HOPE

Bu, bu odada kaçınıcı gözümü açışımı bilmiyorum. Kaçınıcı kez "Ben kimim?" diye sorgulamıştım kendimi. Aslında sadece babasının sevgisini görmek isteyen bir çocuktum. Ama etrafımdakiler hep aynı şeyi söylüyordu: "Senin için doğru olan bu değil." Yorgunluğun ağırlığıyla gözlerimi tekrar kapattım. Tekrar uyandığımda yüzüme vuran güneş ışığıyla sabah olduğunu anladım. O an, yeni bir günün sessiz bir başlangıcı gibiydi. Duyduğum damla sesiyle, kolumda bana güç vermesi için takılmış olan serumu fark ettim. Ama bir gariplik vardı... Serumlar şeffaf olmaz mıydı? Bu neden pembe, simli bir renkteydi? Şaşkınlıkla gözlerim büyüdü. Bu ne oluyordu? Tam seruma bakarken kapı tıklandı. Siyah saçlı bir hemşire içeri girdi. "Bu ne demek?" diye sorduğumda gülümseyerek konuştu: — Sakin ol. Bu özel bir ilaç. Senin ve senin gibi sevgi eksikliği yaşayanlar için. Bazen verilmeyen sevgi-

nin yerini doldurabilmek için geliştirildi. İçindeki eksiği alıp seni hayata daha güçlü hazırlamak için... Çünkü bu hayatta insan bazen tek başınadır ama o eksik sandığı şey, aslında kendi içinde tamamlanabilir. Sonra ekledi:

— Bu ilacı sen geliştirdin. Kendine yetmeyi öğrendin.

Onun bu sözleriyle seruma baktım. Gözlerim doldu ama bu kez acıyla değil. Evet... Bu zamana kadar babamdan göremediğim sevgiyi ben kendime vermiştim. Ve bunu fark etmek canımı yaksa da, aynı anda beni güçlendirmişti. Bir kez daha anladım: İlacım kendimdim. Ve bu kez biliyordum ki, bu bana yetiyordu. Ve bu kez biliyordum ki, bu bana yetiyordu.

A vava inouva

Akrebin üstünde dört nala koştu atlar, saatler günleri sırtlandı, uzaklara götürdü. Aynı hastane odası kaç hâlimi gördü sayamadım. Hayallerim parçalandı, sonra gerçeklere karışıp uykusuz gecelerime saklandı. Gecelelerin karanlığında gözümü kırpmadan saydım hızla akan zamanı. Zaman, durup dinleyince bana çok şey anlattı. Sırlandım, akıllandım, yeniden ayağa kalktım. İçindekiyle zıtlaşan bembeyaz hastane odasına minnet duydum, sonra onu geçmişime uğurladım. Eve dönmeye hazırım artık. Zihnimde yankılanan sayıların sesini duyuyorum. Beş, altı, üç dönüp durmaktan yoruldu. 563 km engel değil, yalnızca mesafe artık. Korkmadığım bir yol. İnsan yoldan korkmaz zaten. Yolda olacaklardan korkar, yol onu parçalarsa diye korkar. Ben parçaları tekrar topladım, yapıştırıp yeni bir insan yaptım. Ondandır korkacağım bir yol kalmadı. Yokuşlar yükselsin, taşlar dikenlere sarılıp beklesin. Bundan böyle hiçbir karşılaşma beni ürkütmüyor. Odaya son kez baktım. Benim kadar yorgun, buruşuk deri çantaya neyim varsa doldurdum. Küçük bir defter, açılmaktan bodur bir ağaç gibi duran bir kurşun kalem, gecelerce buhranıma eşlik eden eski, yırtık bir gecelik ve ben çocukken gittiğimiz tatilde çekilen ve gariptir ki annemle babamın mutlu baktığı nadir anlardan birini yakalayan siyah-beyaz bir fotoğraftan başka bir şeyim yoktu zaten. O tatilden tam 3 yıl 122 gün 16 saat sonra annem sonsuz oldu. Sonra babamla ben dikiş tutturamadık; bir o yana bir bu yana savrulup durduk. Konuşmadık, hep sustuk. Yokuşları aşıp yollardan geçince konuşacağız.

Işık gözlerimi aldı hastaneden çıkınca, ben de izin verdim. Işık keşke gözlerimi alsa, yolları aşıp babama gidip baksa... Hâlâ eskisi kadar çok sigara içiyor mu? Geceleri uyanıp “Ben yaşıyor muyum?” diye nefesimi kontrol ederdi senelerce, hâlâ uykusuz gecelerinde o kazayı düşünüyor mu? Gözlerim baksa ve bana geri dönse, neyle karşılaşacağımı söylese ne güzel olurdu. Ama olmaz, insanın gözleri kendinden ayrılmaz. Delirme, artık akıllan. İlla gidip kendin göreceksin. Gözlerin bakarken ellerin terleyecek, kalbin hızla çarpacak, dudakların ne söyleyeceğini unutup titreyecek. Gözlerle bitmez bu işler, öyle kolay mı sandın? Tren istasyonu buz gibi, insanlar hızla akan bir şelale gibi durup bakmadan ilerliyorlar. Yalnız ben adımlarımı sayıyorum. 738 adım odadan istasyona getirdi beni, delilik bu kadar yakın mı? Bavulumu koltuğun üstündeki dolaba kaldırıp koltuğa oturdum. Pencereden hızla akan, sonra buharlaşan insanları izledim. Yollar gözümün önünde ilerledi, sonunda beni evimle buluşturdu. Hatırladığımdan daha küçükmüş ev; ben çocukken şato gibi görünürdü.

Çocuklar o şatonun bahçesinde top oynar, anneler sıcacık çorba yapardı. Babalarsa gündüz çalışıp gece eve dönerdi. Şimdi o şato küçülüp oyuncak bir eve dönmüş, bahçesindeki çocuklar büyüüp başka şehirlere taşınmış ve tabii çoğunun akli hâlâ başındaymış. Cebimdeki anahtar yavaşça dürttü beni. “Yeter,” dedi, “oyalanma.” Buruşuk bavulu yere bıraktım, aklımı başıma aldım ve kapıyı usulca açtım.

Blue

İçeri girdiğimde evin eskimiş ve ruhum kadar yıpranmış kokusunu içime çektim. “Evdeyim,” dedim yüksek sesle, “evimdeyim.” Koridor boyunca salona doğru ilerlerken duvardaki fotoğrafları inceledim. Ne çok zaman geçmişti bu anıların üzerinden; sanki asırlar önceydi ve anılarım siyah-beyaz filmler gibi duvarda asılıydı. Annem, babam ve ben... Güneşli bir günden kalan tatil manzarası... Fotoğraflar, kahkahalar, piknik, kum ve ılık deniz...

O güne ışınlanmayı ve biraz olsun huzur bulabilmeyi istedim, her şeyden çok istedim. Annemin gülüşünü görmeyi, sıcacık kollarına koşmayı; babamla oynadığımız türlü oyunları, bulmacaları, kumdan yaptığım kalelerimi ve hayallerimi... İlginçtir ki insan çocukken büyük hayaller kurar, “Büyük adam olacağım,” der; sorsan dünyayı fetheder. Ne oluyorsa, büyüdüğünde daha bir karamsarlaşır, dünya düzeninin bir parçası olur, kendi gibi kalamaz. Hayallerini götürdüğü gibi saflığını da götürür yetişkinlik. Sahi, neydi yetişkin olmak? Bu soruya kim cevap verebilir bilmiyordum. Yaş almış, büyümüş ve okumuş da olsam cevabı bilemiyordum. Ama çocuk olmak öyle değildi; daha kolaydı, daha saftı, daha özeldi ve cevabı basitti. Hayalleri ve umutları vardı insanın. Önünde kocaman olasılıklarla dolu bir geleceği... Gökyüzüne bakardın çocukken, kuşları izlerdin ve onların kanat çırpışlarıyla sen de uçtuğunu hayal ederdin. Uçurtmanla gökyüzüne hâkim olur, onu gururla seyrederdin. Özlemiştim; hayallerim ve umutlarım neredeydiler? Ellerime baktım, ne de çok yıpranmışlardı; kendime zarar vermiştim sanırım.

Salonda kiremit rengi eski koltuğa oturdum, sırtımı yasladım ve gözlerimi kapattım. Kendimi, soluğumu, düşüncelerimi ve sessizliği dinledim. Antika duvar saatinin salınışları odadaki sessizliğe eşlik ediyor, beni uyuşturuyor ve transa sokuyordu. Kendimi bıraktım ve gevşemeye çalıştım.

Gözlerimi açtığımda hafif aralık olan pencereden gün ışığı ve kuş sesleri geliyordu. Ne hoştu kuş cıvıltıları; bahar gelmiş ve doğa ana kendini yenilemeye, çiçek açmaya başlamıştı. Doğrudum, hafifçe gülümsedim ve kendi kendime, “Daha her şey bitmedi,” dedim. Yeniden mutlu olacak, kendimi toparlayacak ve umutlarıma sarılacaktım. Bunu babama ve her şeyden önce kendime borçluydum. Ölen anneme borçluydum; nefes aldığım havaya ve cıvıldaayan kuşlara borçluydum. Ne yaşarsak yaşayalım, hayat devam etmenin bir yolunu buluyordu; bahar geliyordu ve gün yine doğuyordu. Ben de tekrar doğmalıydım.

Valizimi aldım ve merdiven basamaklarını birer birer çıktım. Kendimi banyoda sıcak suyun altına bıraktım. Sular saçlarımdan omuzlarıma süzülüyor, beni her şeyden arındırıyordu. Dinleniyor ve huzurla doluyordum. Her şey yoluna girecekti. Giyindim, güzel kokular sürdüm ve aynada kendimi izledim. Aynadaki yansıma gülümsedim ve kendimi dışarı attım. Havada baharın tazeliği hissediliyor, güneş ışıkları tenimi ısıtıyordu. Saatlerce sokaklarda, parklarda yürüdüm; oynayan çocukları ve telaşla bir oraya bir buraya koşan insanları izledim. Tam sokağı dönüyordum ki yağmur yağmaya başladı; “Hay aksi,” deyip kendimi büyükçe bir söğüt ağacının altına atıverdim. Az sonra bir genç kız da koşarak aynı ağacın altına geldi ve yanımda durdu. “Merhaba,” dedi mahcup bir sesle. Samimi gözleri ve masum, hafif mahcup bir yüzü vardı. Uzun siyah ve dalgalı saçları yağmurda ıslanmış, yüzü al al olmuştu. “Yağmur bir anda bastırınca insan ne yapacağını bilemiyor, kendine saklanacak bir yer arıyor,” dedi. Ben de, “Evet, bir anda bastırıldı; zaten Nisan yağmurları ansızın gelir ama bereketlidir,” dedim. Biz konuşurken yağmur daha da şiddetleniyor, beraberinde rüzgârlar esiyor ve havayı soğutuyordu. Rüzgârın uğultusu sesimizi bastırıyor ve birbirimizi duyamıyorduk. Onu daha iyi duyabilmek için yaklaştım. Gözlerim gözleriyle buluşunca söyleyeceklerimi bir anlığına unuttum ve gülümseyebildim. Güzelliği bir anlık da olsa beni sersemletmişti, içimi sıcacık yapmıştı. Kız, ben gülümseyince hafifçe bir adım geri attı ve gözlerini kaçırdı.

“Evet, haklısınız, bereketli olduğu kadar şifalıdır da bu yağmur,” dedi. Bana tekrar bakıp gülümsedi; sanırım utanmıştı. Haklıydı, ben yeni tanıştığı bir yabancıydım sonuçta. Yağmur yavaş yavaş dinliyor, yerini bulutların arasından süzülen güzel bir gökkuşağına bırakıyordu. Kız elini uzatarak, “Tanıştığıma memnun oldum, artık gitsem iyi olur,” dedi. “Memnun oldum,” dedim. Elleri gülümsemesi kadar sıcak ve içtendi. Koşar adımlarla uzaklaşırken adını sormadığımı fark ettim. Arkasından seslendim: “Adınızı söylemediniz?” Arkasını döndü, gülerek, “Ülkü, adım,” dedi. Arkasından gitmedim, fakat kaçmadım da. Olduğum yerde durabildim. Ayaklarım yere sağlam basıyordu; ne geri çekilmek istedim ne de peşinden sürüklenmek. İçimde bir acele yoktu, bir eksiklik de yoktu.

Sanki uzun zamandır ilk kez, bulunduğum an yeterliydi. Yağmurun ardından kalan serinlik yüzüme çarpıyor, nefesim sakinleşiyordu. Onu uğurlarken bir şey kaybettiğimi hissetmedim; tam tersine, içimde yerli yerine oturan bir şey vardı. Yürümeye başladım. Nereye gittiğimi bilmiyordum ama bu kez durmak istemiyordum. Bu bana yetiyordu.

Seren

Sabah uyandığında hayatında bir değişiklik olup olmayacağını düşünerek yatakta uzandığını hatırladı. Bu düşüncenin ne zaman başladığını bilmiyordu. Saatin sekizi geçtiğini gördü. İşe geç kalmıştı. Bunun bir sorun olup olmadığını anlamaya çalıştı, ama buna karar verecek bir ölçüt bulamadı. Bir süre tavana baktı. Kalkması gerektiğini düşündü. Sonra bunun yalnızca her gün yaptığı bir hareket olduğunu fark etti. Gözlerini kapattı, tekrar uyuduğunu sandı. Gözlerini açtığında ev sessizdi. Saat hâlâ sekizi biraz geçiyordu. Zamanın ilerleyip ilerlemediğinden emin olmak için tekrar saate baktı. Saat aynıydı. Bedeninini ağırlığını hissetmiyordu. Bacaklarını hareket ettirerek bedeninin ona ait olup olmadığını kontrol etti. Aslında hareket etmesi bir şey kanıtlamıyordu. Yataktan kalktı. Telefonda bir arama yoktu. Aranmamış olmasının ne anlama geldiğini düşündü, ama aranmaması da mümkündü. Babası öleli yıllar olmuştu. İş dışında telefonu hiç çalmamıştı. Üzerine kıyafetlerini giydi. Eteğinde küçük bir leke vardı. Aynaya baktı ve bunun bir anlamı yoktu. Banyoya gitti. Suyu açtı, kapattı. Kahve yapmayı düşündü, sonra vazgeçti. Kahve içmenin gününü değiştirmediklerini hatırladı. Kapının önünde durdu. Çıksa bile geç kalmıştı. Bir süre kapının önünde öylece bekledi. Sonra mutfağa döndü, bir kahve yapıp salona geçti. O gün işe gitmedi. İşten arayan olmadı. O da aranmadığının farkına varmadı. Akşam olduğunda ışıkları açtı, kapattı. Yemek yiyip yemediğini hatırlayamadı. Bunun önemli bir bilgi olup olmadığını düşündü. Aç hissetmiyordu; yemek yemedi. Yattı. Ertesi sabah gözlerini açıp tavanı gördü. Saate baktı. Erken sayılırdı. Üzerini giydi, evden çıktı, işe gitti. Masasına oturdu, ekranı açtı. Ne yapması gerektiğine dair bir bilgisi yoktu. Hiçbir şey yapmadan oturdu. Bunun herhangi bir karışıklığa sebep olmadığını gördü. Çalışmak durumunu sorguladı. İkisinin de günü doldurduğunu düşündü. Gün bitince herkes kalkıp gidiyordu. Kimse ne yapıldığını sormuyordu. Bir şey yapmamak da yapılabilecekler arasındaydı. Kimse bunun yanlış olduğunu söylemediğine göre, yanlış da değildi. Bu durum ona a çıkılmamıştı. Gerek de yok gibiydi. İş görüşmesine geldiğinde ondan bir form doldurması istenmişti. Bir süre adının ne olduğunu hatırlamaya çalıştı. Sonra adını en son bir doktorun sesinden duyduğunu hatırladı. Akşam eve geldiğinde saat yediydi. Yemek yedi, kahve içti. Saat yedi çeyrekti. Zaman ilerlemiyordu. Ama saate bakmasa bunu fark etmeyeceğini düşündü. Yine de sabah için alarmını kurdu. Sabah yine geç uyandı. Alarm çalmadı diye düşündü. Bir süre sonra alarmın çaldığını ama kendisinin duymadığını fark etti.

Ne zamandır duymadığını hatırlamaya çalışırken neyi düşündüğünü unuttu. Zaman onun için hep aynı noktada başlıyordu. Hep aynı noktada son buluyordu. Bu şekilde ne kadar zaman geçirdiğini bilmiyordu. Zamanın geçişini iş yerindeki ekranından takip ediyordu. İnsanlar değişti, yaşlandı. Bazıları ortadan kayboldu. O ise olduğu gibi duruyordu. Diğerleri onun değişmeyişi üzerine bir şey söylemiyordu. Fark mı etmemişlerdi, konu üzerine konuşmak mı istemiyorlardı, bir fikri yoktu. O bu durumun bir hata olduğunu düşündü, ama hata kime aitti bilmiyordu. Bir gün işe gittiğinde binanın boş olduğunu gördü. Bir süre bekledi. Geç kalmış olabilirlerdi. Kimsenin gelmemesi de mümkündü. O gün ve diğer günlerde gelen olmadı. Masalar, sandalyeler, her şey yerindeydi. Olması gerektiği gibiydi. Sistem bozulmamıştı. Sadece insanlar yoktu. Yetkili birine ulaşması gerektiğini düşündü. Ama yetkili birileri de yoktu. Kimse insanların ortadan kayboluşunu önemsemedi. Uzun süre boş binaya gelip gitmeyi sürdürdü. Yapacak daha iyi bir işi olmadığını düşündü.

Sabahları geliyor, akşamları evine gidiyordu. Bu süreçte dünya düzenli bir biçimde boşaldı. Zaman hep aynıydı. Sabahları sekiz. Akşamları yedi çeyrek. Aynanın karşısında duruyor. Yüzüne dokunuyor, bakıyor, düzeltiyordu. Orada olup olmadığını anlamaya çalışıyor, aynaya güvenmiyordu. Gördüğü şeyin kendisi olduğundan emin değildi. Suçluluk duyuyor, sebebini bilmiyordu. Ama suçluluk duygusu ona iyi hissettiriyordu. Bazen her şeyden kurtulduğunu düşünüyordu. Uyumuyor, acıkmıyor, susamıyor, yaşlanmıyor, ölmüyordu. Bunun neyin cezası olduğunu düşünüyor, bulamıyordu; buna rağmen deliremiyordu. Bomboş bir dünyanın sahibi olduğunu düşünerek sokaklarda geziyordu. Yolda bitkiler görüyor, onlara zarar vermeden aynı ritimde yürüyordu. Bitkiler büyüyordu ve o sadece oradan geçiyordu. Günün bitmiş olduğunu fark ediyor ama başladığını hatırlamıyordu. Güneş doğuyor ve batıyordu. Onun için değildi.

Kleopatra

Kadın mıydı, erkek miydi? Hayatına giren insanlar gerçek miydi, bilmiyordu. Çünkü her biri paralel evrenlerdeki yansımasıydı. Bu özellik, bahsedilen nadir genlerden biriydi. Vardır böyle kişiler: Hayatı dejavularla dolu olan. Sanki anlık bir şeyler yaşar ama gerçekten yaşayıp yaşamadığını bilemez. Ama kendisi onlardan da farklıydı. Çünkü hangi evrende ne yaşadığını hatırlıyordu. Bu da insanlık tarihinde %0,0000001'lik bir kesime girdiğinin göstergesiydi.

Acaba en gerçek hali hangisiydi, ya da en çok hangi hayatını yaşamak isterdi? Hepsi de olabilirdi, hiçbiri olmayabilirdi de. Yani her şey bir rüyadan ibaret de olabilirdi. Ama çok iyi biliyordu ki hiçbiri rüya değildi. Sadece gerçek benliğini bulmaya kararlı bir avareydi. Aslında her bir evrende kendinden parçalar vardı. Ama her türlü tekamülüne ulaşmak istiyordu. En iyiye, en güzele, herkesin gıpta ettiği birine dönüşmek istiyordu. Sahi neydi herkesin gıpta ettiği kişi olabilmek? Böyle bir şey mümkün müydü? Yoksa her faninin yaptığı gibi kendini mi kandırıyordu? Ömür kısa, zaman kısıtlı... Onun için de bu durum geçerli miydi, bilmiyordu. Çünkü o belki de milyonlarca evrende aynı zamanda bulunabiliyordu; hem de hiç yorulmadan ve çaba harcamadan.

Şimdi bir karar vermeliydi; adı her neyse o kişi. Ya bütün evrenleri arasından birini seçecek, ya da milyonlarca evreniyle yaşamaya karar verecekti. Hangisini seçsem diye düşüncelere dalmışken birden aklına dünyadaki nadir genlerden biri olduğu geldi. Bu özelliği sayesinde belki de çok farklı şeyler başarabilirdi. Dünya için küçük ama duygularını dibine kadar yaşayabilen insanlık için büyük bir adım atabilirdi. Böylece bir karar verdi. Her halini kendisi ve çevresindekileri mutlu edebilecek bir pozisyona getirecekti. Mesela bir halinde babasını aramaya karar verdi. Böylece hem babası mutlu olacak, hem de kendini rahatlatmış olacaktı. Böcek olduğu hali bir hayal olsun isterdi, ama lanet olsun ki o da gerçektir. Yine de bu durumu normalleştirmeliydi. Ormana gitti ve öyle büyük bir ağ ördü ki dünyadaki hiçbir örümcek bu kadar büyük bir ağ örememişti. Sonrasında bunu ip yumakları haline getirip bilgisi olan kişilere ulaştırdı. Bu kişiler de dünyanın en sağlam ipini gereken her türlü alanda kullandı. Sonra Paşa'nın babası olduğu benliğini ikiye böldü. Böylece ne eski karısını aldatmış oldu, ne de Merve'sinden ve Paşa'sından kopmuş oldu. Uzaylı halinde küçük bir kız çocuğunun ruhuna girmişti. Sonrasında o pırl pırl uzaylı zekâsıyla bu küçük kızın ileride okuyup çok para kazanarak ailesini böyle bir hayattan kurtardığını hayal etti. Bir başka versiyonunda dünyadan insanlar yok olmuştu. Böyle bir şey gerçek miydi, yoksa akıl hastanesindeki halinin bir rüyası mıydı? Buna karar verememişti, ama o yine de insanların varlığının devam etmesini istiyordu. Hoş, belki de insanlar vardı da o göremiyordu. Evet, evet, bu kesinlikle böyle olmalıydı. Aslında insanlar varlardı, fakat rutin hayatları sebebiyle yokmuş gibi oluyorlardı. Bunu da iş yerinde bir heyecan yaratıp çözebilirdi. İnsanların henüz yeni yeni yok olmaya başladığı bir sırada hareketli bir müzik açtı ve dans etmeye başladı. O dans ettikçe diğer insanlar da ayağa kalktı. Beş dakikalık bir hareketlenme bile insanları yok olmaktan kurtarmıştı. Her şey pamuk ipliğine bağlıdır derler ya, bunu da böyle kolayca çözmüştü. Çaldığım şarkı neydi, biliyor musunuz? Stromae'nin Papaoutai şarkısıydı. Dans ederken birden babam aklıma geldi. Aynen şarkıdaki gibi, "Neredesin baba?" diyerek ağlamaya başladım.

İşte şimdi anlamıştım: Hiçbir şeyi düzeltmezdim. Baksanıza, biraz önce söylediğim gibi benim mutluluğum bile pamuk ipliğine bağlıyken, herkesi mutlu etmeyi nasıl düşünebilirdim? Ah, eşek kafam ah. Sen kim oluyorsun da dünyayı düzeltmeye çalışıyorsun?

Böylece bir gerçeğin idrakine vardım: Hayatta hiçbir şey mükemmele ulaşamaz. Olanı, önümüze geleni olduğu gibi yaşamak lazım. Boşa stres yapmanın hiç gereği yok. Bu andan itibaren her benliğimi kucakladım, öptüm, kokladım. Hepsini olduğu gibi sevdim...

OPHELIA

Ama yine de bir şeyler tam yerine oturmuyordu. Evet, stres yapmamak, her benliğini kucaklamak gerekiyordu; ama insan yaşadığı sürece bunu nasıl devam ettirebilirdi ki? En küçük bir tetikleyicide her şey en başa sarmıştı. Bu da insanlarla dans ederken, herkesin içinde güneş gibi parlayan Ayşe'nin gözleriydi. Evet, her şeyi bırakmış, olduğum gibi yaşayacak, dünyayı falan değiştirmeyecektim. Ama Ayşe beni böyle nasıl kabul edebilirdi ki?

Evet, birden fazla karakterim, düşüncelerim, depresifliğim ve anlamlandıramadığım sorularla dümdüz ve çabasızsız yaşamaya çalışıyordum. Böyle birini kim sevsindi? Ailem bile beni tımarhanede terk edip gitmişti. Ah, Ayşe, kendini bir de benim gözümünden görebilseydin! O kadar kusursuz, o kadar doğrudun ki... Yaptığın en ufak bir şeyin bile bir açıklaması, bir doğruluğu vardı. Kırmızı atkın ve siyah elbisenle hayata karşı o kadar güzel dans ediyordun ki... Ama ben sadece seni izleyerek yetinebiliyordum. Yanına gelemezdim. Sen de beni istemezden zaten. Gelecek vadetmeyen biriydim, kendimce. Bu karanlık beni öyle içine çekti ki tekrar tımarhaneye dönmek istiyordum. Orada en azından yalnızlığım canımı çok yakmıyordu. İnsanların arasında yalnızlık...

Kalabalık bir yerde bile insan kendini yalnız hissediyor. Yüz dilde bilsen, seni kimse anlamıyorsa, dilsiz ve yalnızsın. Sahi, madem bu kadar yalnız kalıyorduk, bu mavi camdan fanusun içine milyonlarca kişi neden bir arada hapsedilmişti? Ne anlamı vardı varolmanın? Yaşıyoruz ama bize bile sorulmamıştı: “Dünyada şu şekilde yaşamak ister misin?” Ne için yaşıyorduk, yeni canlılar getirmek için mi dünyaya? Ne gerek vardı benden bir tane daha bu dünyaya? Tamam, Ayşe’den gerek vardı; belki hayatı güzelleştirirdi. Baktıkça içi açılırdı insanın. Peki ben? Bana baktıkça kasvetlenirdi insan. Hemen dans edenlerin arasından uzaklaştım. Evime, yumuşak yorganımın olduğu, güvende hissettiğim sıcak yatağıma, yalnızlığıma, evde beni bekleyen sırdaşım kedime dönmek istiyordum. Sahi, o bile belki bana katlanamıyordu. Bana mır mırlamamasından belliydi. Ama ben ona canımı bile verebilirdim. Ah, benim güzel, parlak tüylü kedim...

Yorganın benimle ısınan tarafıyla uykuya dalmışım; keşke sonsuza kadar olan bir uyku olsaydı bu. Ama buna da razı değildim; benim güzel dostuma ne olacaktı? Kim ona benim gibi el bebek gül bebek bakacaktı ki? Hayata bir şekilde tutunmalıydım. Kendim için olmasa da onun için. Hemen Instagram’da karşıma çıkan bir psikolog uygulamasını indirdim. Ekranı gözlerimdeki yaşarmaya bağlı buğulanmadan pek göremesem de artık bir şeyler yapmam gerekti. Kendime bir psikolog bulmuştum. Seanslara başladık.

GÜLTEN

Bundan beş yıl önce annemi kaybettim. İlk büyük acıyı annemle yaşadım. Kendime gelmem iki yılını aldı. Annemden sonra babamı da kaybetme düşüncesi bile bana korkunç geliyordu. Diğer kahramanların aksine, benim babamla ilişkim çok güzeldi. Birbirine çok düşkün baba-kızdık. Babam sert mizaçlı, disiplinli bir insandı ama aynı zamanda çok sevecen bir adamdı. İletişimimiz her zaman çok iyiydi. Hastanede iki gün refakatçi olarak kaldıktan sonra babamı yengeme emanet ederek eve geldim. Çok yorgun, bitkin ve uykusuzdum. Eve gelir gelmez ılık bir duş aldım. Karnım açıldı ama canım bir şeyler yemek istemedi. Bir kahve içtim ve yatak odasına gittim. Derin bir uyku uyuyacağımı umuyordum fakat her saat başı uyanıyor, saate bakıyordum. İçimde açıklayamadığım bir huzursuzluk vardı. Sabah kalp çarpıntısıyla uyandım. Kendimi çok garip hissediyordum. İçimde bir sıkıntı vardı. Yataktan kalkıp pencereye yürüdüm. Dışarı baktığımda hava çok kapalı, çok kasvetliydi. Sanki içimin kasveti havaya yansımış gibiydi. Babam 62 yaşında Ortez-Protez teknisyeniydi. Ayağında sorun olan insanlara ortopedik ayakkabı, ayağı kesik insanlara protez ayak yapardı. Hastalarına büyük bir hassasiyetle davranır, işini titizlikle yapardı. Otuzlu yaşlarında şeker hastalığı teşhisi konulmuştu. Şeker hastalığı, perhizine dikkat edildiğinde uzun yaşatan; aksi halde son derece sinsi bir hastalıktır. Ne yazık ki babam yemesine içmesine hiç dikkat etmezdi. İş yerinin yanında bir pastane vardı; gizli gizli pasta, börek, tatlı yedi. Biz onun iyiliği için kızdık, o da bize gücenirdi. “Yediğim gözünüze mi batıyor?” derdi. Bir gün ayak parmağında yara çıktı. Günlerce, aylarca iyileşmedi. Tedavi gördü ama tedaviye cevap vermedi. Sonunda ayağı kangren oldu ve doktorlar kesmek zorunda kaldı. Hani bir cümle vardır ya, “Doğduğun ev kaderindir.” Babamın yaptığı iş kaderi oldu. Yıllarca başkalarına ayak yapan bir protez teknisyeniyken, kaderin ironisiyle kendi ayağını yapmak zorunda kaldı. Şeker hastalığı sinsi demiştim ya, bu hastalık iç organlarını da sessizce tüketti.

Kalbi yoruldu. Kalp krizi atlattı, kalbine stent takıldı, ardından pil takıldı ama hiçbir işe yaramadı. Babam giderek kötüleşti. Pil takıldıktan üç ay sonra vefat etti. Şimdi düşünüyorum da keşke o pil hiç takılmasaydı; çok ızdırıp çekti. İki gün önce, pazar günü babamı ziyarete ablam ve eşi geldi. Odada biraz konuştuk. Ablam beni bitkin görünce, “Eve git, biraz dinlen. Ben kalırım babamın yanında,” dedi. Ablamın dizleri ağrıyordu; ayakta kaldığında ayakları şişiyor, çok ağrısı oluyordu. Ona nasıl kıyabilirdim? Kabul etmedim. Konuşmak için ablamı odadan dışarı

çıkardım. Babamın konuşmalarımızı duymasını istemiyordum. “Abla, doktorlar babam için hiç iç açıcı konuşmuyor. Her an hazırlıklı olun diyorlar,” dedim. Ablam, “Allah’ın dediği olur. Kimin ölüp kimin kalacağı belli olmaz. Hasta olan ölmez de, ayakta kalan bir bakmışsın bu dünyadan göçmüş,” dedi. Ablamda o gün bir tuhaflık vardı. Konuşmaları her zamanki gibi değildi. Gözleri sık sık uzaklara dalıyordu. Sonra onları uğurlamak için aşağı indim. Sarıldık, ağladık. Giderken son kez dönüp el salladı ve gittiler. Ertesi gün eve geldim. Sabahında, kötü hissettiğim o kara gün... Oğlumun okulunda veli toplantısı vardı. Evden çıkmak istemiyordum ama gitmek zorundaydım. İçimde bugün kötü bir şey olacak hissi vardı. Yengemi aradım. “Babam nasıl?” dedim. “Aynı, abla. Bıraktığın gibi,” dedi ama yine de içim rahat etmedi. Okulun kapısına geldiğimde telefon çaldı. Bu telefon her zamankinden farklı çalıyordu sanki. Arayan ablamın damadıydı. Korkarak açtım. “Teyze, buraya gelmelisiniz. Annemi hastaneye kaldırdık,” dedi ama sesi titriyordu. “Erdoğan, ne oldu? Daha pazar günü görüştük. Kötü bir şey yok, değil mi?” dedim. Ses yoktu. “Erdoğan konuşsana... Lütfen doğruları söyle, benden bir şey gizlemiyorsunuz değil mi?” Sonra o cümle geldi: “Teyze... annemi kaybettik.” Sonrası boşluktu.

Dünya üzerime yıkıldı, ben altında kaldım. Ablamın kalbine emboli atmıştı. Ölüm nedeni kalp krizi olarak söylenmişti. Ablam 47 yaşındaydı. Ani ölümüyle hepimizi derinden sarstı. Şimdi düşünüyorum da o günkü tuhaflığı, konuşmalarındaki derinlik... Sanki gideceğini anlamış gibiydi. 22 Kasım 2011. Kara gün. Üç gün sonra babam felç geçirdi. Yedisini okuttuğumuz gün babamı da kaybettik. Bir hafta arayla iki can paremizi yitirdik. Bu iki kayıp bende bir halüsinasyon yaratmadı, beni bir Gregor Samsa’ya dönüştürmedi belki; ama ruhumda onarılması çok zor yaralar bıraktı.

Muhsin

Gel zaman git zaman bu duygu yoğunluğundan çok bunaldım. Her şey üst üste gelmiş, göğsümde bir daralma başlamıştı. Bu yoğun hisler beni yola koyulmaya sevk etti. Bu yolculuğumun Kuzey Kutbu’na doğru olmasına karar verdim. Dünyanın uç noktalarından biri sonuçta ve kim bilir, belki bu dünyanın bir sonu vardır. Tüm servetimi sattım ve yolculuğuma başladım. Çok da bir şeyim yoktu ama bu yolculukta bana fazlasıyla yetecekti. Adımlar adımları takip etti. Bu yolculuk mental olarak bana çok iyi geliyordu.

En sonunda güç bela Kuzey Kutbu’na ulaştım. Ancak bir tuhaflık vardı. İleriye doğru bir adım daha atmak istiyordum ancak ayağım sanki bir boşluğa gidiyormuş gibiydi. Tereddüt ederek son adımı da attım. Adımı atmamla birlikte, yaşadığım dünyaya benzer bir yere geldim. Şaşkınlık içerisindeyim. Geriye dönmek istedim ama görmek istediğim, olması gereken “geri” yoktu; dönemedim. Tabelalara baktığımda Türkiye’de olduğumu, hatta Ankara’da olduğumu anladım. Bildiğim bir yerde olmak güzel olsa da tedirgindim. Nasıl buraya gelmiştim? Ne zamandaydık? Havanın soğukluğuna bakılırsa yaz olmadığı kesindi.

Kutuplardan buraya gelmiş olsam da Ankara’nın ayazı başkaydı. Etrafta dolanmaya başladım ancak bir hedefe doğru gidiyordum sanki. Bir yer beni kendine doğru çekiyordu. Nasıl olduğunu anlamadan uzun ve geniş bir apartmanın önüne geldim. Apartmanın kapısı açıktı. Merdivenlerden birinci kata çıktım ve ilk gördüğüm koyu kahverengi kapıyı çaldım. Beni genç, kara kaşlı, kara gözlü, esmer, yakışıklı biri karşıladı ve içeriye buyur etti. Her şey fazlasıyla tuhaftı. Aklımdan çok fazla soru geçmekteydi: Bu adam kimdi, ben neden buraya geldim, o neden beni tereddütsüz bir şekilde içeriye buyur etti? Aklımdaki sorularla birlikte içeriye geçtik. İçeride adam bilgisayarın başında yazı yazıyor ve konuşmuyordu. Yanında bir demlik vardı. Çay içip sadece yazı yazıyordu. Neden bilmiyorum, sağ kolumu aniden havaya kaldırdım. Kolumu havaya kaldırmamla birlikte adam bana döndü ve, “Sana anlatmam gereken şeyler var,” dedi. Çok heyecanlanmışım ve tüm bu olanları anlamaya çalışıyordum. Adam sakince, “Benim isimim Muhsin. Senin tüm yaşadıkların bir avuç insanın elinden çıktı,” dedi. Heyecanım katlanarak artıyordu. Kekeleyerek, “Na... na... nasıl yani?” diyebildim sadece. Ben bunu derken adam arkasını dönmüş, bilgisayarda yine bir şeylere bakıyordu. Derken koltuğa oturdum. Adam yanıma geldi. Sakin bir ses tonuyla, “Bak şimdi, az önce bilgisayara ‘sağ kolunu kaldırdı’ yazdım ve sen de sağ kolunu kaldırdın. Kekeleyeceğini yazdım ve kekeledin. Ben bir şey daha eklemeyen sen konuşamazsın. Nerede kalmıştım? Ha, biz bir avuç insan senin hayatını yazdık. Az önce sana özgür bir irade verdim. İstersen kalkıp gidebilirsin; her şey bir rüya olur veya kalıp gerçekleri dinlersin,” dedi. Çok korkmuştum. Ne yapacağımı bilmiyor, bilemiyordum. Tüm bunların rüya olduğunu bilmek

içimi çok rahatlatırdı ama gerçekleri öğrenmek istiyordum. Ağzımı açmadan bir süre oturdum. Havada soğuk bir sessizlik vardı. Gitmediğimi görünce kendini Muhsin diye tanıtan adam anlatmaya devam etti: “Biz bir kitap okuma kulübüyüz. Bir hikâye yazdık, yazmaya da devam ediyoruz. Kitabın şu anki başkarakteri sensin. Benden önceki yazarlar böyle uygun gördü.” Ben hâlâ idrak edemiyordum. Kim bunlar, benim hayatımı nasıl yazabiliyorlar, buna hakları var mı? Muhsin sakın bir şekilde telefonunu açtı ve önüme bir metin koydu. Üstünkörü metne göz attım ve gözlerime inanmadım. Burada benim hayatım yazıyordu! Bu benim hayatım... Nasıl olabilir bu? Gördüğüm rüyalar, hastane, kaza, babam, Eylül... Nutkum tutulmuştu. Muhsin bana sakın olmamı söyleyip duruyordu. Ayaktaydım. Bu adama fena halde sinirlenmiştim. Madem hayatımı yazabiliyor; annem neden vefat etti, babam neden hasta oldu? Aniden aklıma geldi: Ben nasıl birden kadın oldum? Kendimi hep erkek ve babasıyla ilişkisi kötü biri olarak hatırlıyordum. Hatta babam vefat etmişti. Şimdi ise babamla aram iyi ve nasıl olduysa birden kadın, hatta teyze olmuşum. Benim kardeşim ne ara evlendi ve benim ne zaman bir yeğenim oldu? Tüm bu soruları peşi sıra kendini Tanrı zanneden adama yönelttim. Muhsin, “En sondan başlayalım. Bilirsin, bazen bazı telefon uygulamalarında bug olur, sistem hata verir. Burada küçük bir hata olmuş. Metni oluştururken kuralımız şu: Herkes bir önceki kişinin hikâyesini bağlayarak kendi hikâyesini yazacak. Bağ kurması şartıyla hikâyeyi istediği yere çekebilir, hatta isterse seni öldürebilir ve yeni bir hikâyeye başlayabilir. Ancak birisi kendinden önceki metinle bağ kurmadan hikâyeye ortadan girmiş ama sorun değil; ben düzeltereğim,” dedi. Bana yine metni gösterdi. En son psikolojik sorunlarım nedeniyle psikologdan randevu almışım. Normalde seanslara başlamam gerekiyormuş ya da başlamaktan vazgeçmem gerekiyormuş; ya da ne bileyim, bir rüyadan uyanmam gerekiyormuş. Ama ne olduysa birden annem vefat etmiş ve babam hastalanmıştı. Önceki “ben”e ne olmuştu acaba? Farkında değildim ama dilim, damağım kurumuştu. Susadığımı söyledim ve bana bir bardak soğuk su verdi. Bu çok iyi gelmişti; ancak hâlâ kendimde değildim. Muhsin’den bana metni, yani hayatımı vermesini istedim. Muhsin bana metni verdi. Elim titriyordu, öyle ki yazılar birbirine girmişti.

Nasıl hiç tanımadığım bir adam benim hikâyemi bilebilir, daha da kötüsü buna yön verebilirdi? Bu çok tuhaf bir histi. Şaşkın ve korkmuştum. Özellikle kaderimin elimde olmaması düşüncesi beni çok korkutmuştu. Derin bir nefes aldım. Titremem okumama mani olmayacak kadar azalmıştı. Okuduğumda hayatımın önceki döneminde de hep zorluklar yaşadığımı gördüm. Eğlenceli sayılabilecek tek şey böceğe dönüştüğüm rüyaydı. Muhsin’in gözlerinin içine bakarak, “Madem benim hayatımı yazıyorsunuz, neden bu kadar kasvetli, neden her şey bu kadar kötü? Ölüm Allah’ın emri; anam öldü, babam öldü, peki, tamam.

ULAN UZAYLI OLMUŞUM, BEDENDEN BEDENE DOLAŞIYORUM; ORADA BİLE BİR RAHAT YÜZÜ GÖRMEMİŞİM!!! NEREDE DERT TASA SAHİBİ VAR, ORADAYIM!

Sürekli psikolojik bunalımda olmam normal. Bunca şeyden sonra zaten nasıl psikolojim iyi olabilirdi? Neyse ki birinin aklına psikologdan randevu almak gelmiş,” dedim. Heyecandan ve sinirden elim ayağım titriyordu. Muhsin ise çok sakindi. Sakin bir ses tonuyla bana, “Benim de elime metin yeni geçti. Okuduğum zaman ben de senin gibi düşündüm, seni anlıyorum ve sana yardımcı olacağım. Bak şimdi, ben seni dünyana geri götüreceğim. Fakat senden bir isteğim olacak. Göreceğin üzere bunu sana zoraki bir şekilde de yaptırabilirdim; ancak dikkat edersen rızanı arıyorum. İyi niyetli olduğuma inanabilirsin,” dedi. Bu kadar şeyden sonra nasıl benden bir şey isteyebiliyor, aklım almıyordu. Öte yandan dediği doğrudu; bana, benim dahi farkında olmadan istediğini yaptırabilirdi. Her şey çok tuhaf olmakla birlikte, bu iyi niyetli yaklaşım ona olan güvenimi artırdı. İsteğinin ne olduğunu sordum. Muhsin siyah tekerlekli sandalyesinde geriye yaslandı, derin bir soluk aldı: “Eline bir milyar dolar vereceğim. Önce bir şirket kuracaksın. Bu şirket tarım mamulleri üzerine olacak. Bu sayede ülkenin dört bir yanı ile iş yapabileceksin. Ayrıca bu para ile vakıf kurup yardımlarda bulunacaksın. Bu yardımlar ile bilinirliğin artacak. Seni tanımak isteyecekler. İnternet ve televizyon programlarına çıkacaksın. Burada kuracağın temaslar ile siyasilere para yedireceksin ve devletin vermiş olduğu vergi muafiyeti ile diğer imkânlardan yararlanacaksın. Dokunulmaz olacaksın. Ardından tarım şirketi sayesinde, ülke içinde oluşturduğun ağ ile birlikte vakıf üzerinden uyuşturucu sevkiyatları gerçekleştireceksin. Bu malların hepsi Avrupa’ya gidecek. Kurmuş olduğun siyasi bağlantılar ve rüşvet çarkın gümrükte elini kolaylaştıracak. Avrupa krize girecek ve gençleri işi bırakacak veya iş yapamayacak hale gelecekler. Dış kaynak arayacaklar ve bizim kapımıza gelecekler. Tabii bunların hepsi bir anda olmayacak. Tüm bu süreç devam ederken ülkede bilim merkezleri kuracaksın. Liyakate önem vereceksin. Burada yetişen gençlerimiz,

ülkemizin muasır medeniyetlerin de önüne geçmesini sağlayacak. Kapımıza gelen Avrupa ülkelerine katma değerli ürünlerimizi yüksek fiyatlardan vereceksin. Avrupa'nın Çin'i değil, dünyanın en büyüğü olacağız!" dedi. Anlatırken yerinde duramıyor, gözlerinden ışıklar çıkıyordu. Bir soluk alıp devam etti: "Hızlı kazancımız ile Afrika ülkelerine yardımlarda bulunacaksın. Oraya da aynı yöntemlerle hızlıca nüfuz edeceksin. Ülkelere yüksek faizli borç verip onları kendine bağlayacaksın ve maden kaynaklarını sömüreceksin." Derken Muhsin'in sözünü kestim ve, "Ben sömürücü olmam!" diye bağırdım. Muhsin konuşmaya devam etti: "Sözümü bitirmedim! Sakin ol ve dinle şimdi. Onları ileride özgür bırakmak için sömüreceksin. Dünyanın en büyüğü olduğunda kimseyi sömürmeyecek ve dünyadaki kaynakları eşit bir şekilde paylaştıracaksın," dedi. Tüm bunlar bana inanılmaz geliyordu. Karşı mı çıkmalıydım? Dünyayı adil bir yer haline getirme fikri hiç fena değildi ama ona nasıl güvenebilirim? Dediklerinin hepsini yaptıktan sonra beni yok edebilir ve kendisi bu dünyanın başına geçebilirdi. Ya ben onun için amaca giden yolda bir araçsam? Düşüncesi bile korkunçtu. Muhsin yorulduğunu ve planın detaylarını yarın anlatacağını söyledi. Uyumam için beni bir odaya götürdü ve yanımdan ayrıldı. Odada sadece bir yatak vardı. Duvarlar açık mavi renkteydi. İnsanın içine bir huzur veriyordu bu mavi renk. Kendimi beyaz renkli, mor nergis desenli yatağa attım. Uzun bir süredir temiz bir yatakta yatamamıştım. Yatak temiz ama aklım doluydu. Bu yol uzun ve meşakkatli bir yoldu. Ne yapmalıydım? Aklımdan geçen soruları bile onun yazıp yazmadığını nasıl bilebilirdim? Tüm bunları düşünürken uyuyakalmışım. Sanırım ilk defa uyandığımda kendim olarak uyandım. Herhangi bir değişiklik yoktu. Rüya görmemiştim. Burnuma pastırma kokuları geliyordu. Çok acıktığımı fark ettim. Yataktan kalktım ve kapıyı açıp odadan çıktım.

Muhsin kapı sesini duymuş olacak ki, mutfağa gelmem için seslendi. Sese ve daha da önemlisi kokunun geldiği yere doğru yürüdüm. Mutfaka girdiğimde Muhsin karşımda, arkası dönük bir şekilde, ocaktaki tavaya yumurta kırıyordu. Kapının hemen sağ tarafında sofraya vardı. Sofrayı gördüğümde gözlerim ışıladı. Karşımda mükellef bir kahvaltı vardı: peynir tabağı, çeşit çeşit zeytinler, reçeller, sigara böreği, kızartmalar... Muhsin oturmamı söyledi ve tabaklara koyduğu pastırmalı yumurta ile sofraya oturdum. Hemen yemeğe koyuldum. O kadar hızlı yiyordum ki, lokmamın boğazımda takıldığı dahi oldu. Hiç bu kadar hızlı ve iştahlı yemek yememiştim. Muhsin çay doldurmuştu ama farkında bile değildim. Karnımızı doyurduktan sonra masadan kalkmadan sohbe devam ettik. Muhsin, "Artık çalışmaya başlaman lazım. Bugün çık dolaş. Yarın banka hesabını kontrol et, para orada olacak," dedi. Muhsin bana dönerek adımı sordu. Bir an duraksadım; benim adım neydi gerçekten? Muhsin, "Madem artık özgür iraden var, adını sen belirle," dedi. İnsan adını kendi seçmez ki... Yaşadığım dünyada insanların adlarına hep anne babaları veya üçüncü biri tarafından karar verilmişti. Kimse kendi seçmemişti. Uzun bir süre düşündüm. Banyoya gittim ve yüzüme baktım. Elmacık kemiklerim çıktı. Gözlerim hafif çekikti. Gözlerim kahverengiydi. Saçlarım ise kumraldı. Madem bu dünyaya ben ışık olacaktım, o zaman adım Efruz olmalıydı. Adımın Efruz olmasına karar verdim. Soyadım ise Güneş olacaktı. Muhsin'e seçtiğim ismi söyledim. Bana bu bilgilerle birlikte sahte kimlik düzenleyeceğini söyledi. Yarına her şey hazır olacaktı. Dışarı çıktım; saat öğleden sonra iki sularıydı. Hava bulutluydu. Kızılay'da Saraçoğlu Parkı'na gittim. Canım çok kahve istiyordu. Parkın sağ tarafında bulunan en sondaki kahveci gözüme ilişti. Sanki burada doğmuşum gibi hissediyordum, nedense. İçeriye girip latte istedim. Sert kahveler, oldum olası bana acı gelmiştir. Süt kahveyi çok iyi yumuşatıyor ve benim için içilebilir kılıyordu. Kahvem hazır olduğunda üst kata çıkmak istedim. Tam merdivenlere yönelmiştim ancak çalışan arkadaş, üst katta toplantı olduğunu ve yukarıya çıkamayacağımı söyledi.

Kızılay sokaklarında dolaşmaya başladım. Yaşadığım her şeyi bir bir düşündüm. Hiçbiri mantıklı değildi. Biri benim hayatımı, kaderimi nasıl yazabilirdi? Ama gördüm, işte yazmışlardı. Hem de kelimesi kelimesine. Muhsin iyi birine benziyordu; bana zarar verecek olsa, çoktan verirdi. Anlattığı şeyler de kötü değildi. Demek ki bu dünyada da, benim dünyamdaki gibi, herkes eşit şartlarda değildi. Düşününce, dünyadaki nimetleri eşit olarak paylaşma fikri çok güzel bir fikirdi. Bunu kendi dünyamda yapamasam da burada yapabilme imkanı, beni içten içe gıdıklıyordu. Muhsin'in fikri iyi bir fikirdi. Bunu yapmam gerekiyordu. Tek anlamadığım, bu seçimi neden benim irademe bıraktığıydı. Ayrıca, insanları zehirleyerek, ülkeleri sömürerek dünyayı kurtarma fikri tuhaftı. Kötü yolları kullanarak iyilik yapmaya çalışmak, vicdanımı rahatsız ediyordu.

Çok fazla düşünmek istemediğime karar verdim. Ne olursa olsun yapacaktım. Çünkü elime bu zamana kadar bundan iyi bir fırsat geçmemişti. Bu düşüncelerle birlikte Muhsin'in evine geri döndüm. Eve geldiğimde yorgun ve heyecanlıydım. Yorgundum; Ankara ve özellikle aklımdaki düşünceler beni yormuştu. Heyecanlıydım çünkü yarın benim için büyük bir gündü. Ertesi sabah bir şirket kurmak yerine şirket almanın daha mantıklı ola-

cağını, bu şekilde adımı daha iyi duyuracağımı Muhsin'e söyledim. Muhsin bu fikri beğendi. Hemen detaylı bir araştırma yaptık. Batmak üzere olan bir tarım şirketine adeta akbaba gibi yapıştık ve satın aldık. Günler, günleri kovaladı. Muhsin'in planı tıkr tıkr işliyordu. Şirketin ismini Aroga koyduk. Ne demek bilmiyorum; Muhsin'in fikriydi. Dediği gibi, piyasaya aniden bu şekilde giriş yapmam, insanların dikkatini çekmişti. İnsanlar beni merak ediyordu. Televizyon ve internet şovlarına çıkmaya başladım. Uyuşturucu sevkiyatı için her şey hazır. İran'daki siyasi karışıklık, oradan uyuşturucu temin etmemi kolaylaştıracağını fark ettim. Operasyona başladım. Aradan çok geçmemişti; İran üzerinden sevkiyatını yaptığım ilk tır, daha Bulgaristan sınırına varmamıştı ki bir gün ofiste çalışırken aniden elime kalem aldım. Önümdeki kâğıda yazı yazmaya başladım. Gözlerimi heyecandan kapattım ama yazmaya devam ediyordum. Yazmayı bitirip gözümü açtığımda kâğıtta şunu gördüm: "Ben Muhsin. Sana ancak bu şekilde ulaşabilirdim. Metin, yani hayatın artık benim elimde değil. Kendine iyi bak." Yazdığımı fark ettim. Bu ne demek böyle? Nasıl hayatım başkasının elinde? Muhsin nereye gitmişti? Ne yapmam gerekiyor?

TOMRİS

Artık bu olanlara bir son vermeliydim. Kafamdaki ağrıların sebebi, sürekli benliğimi sorgulamamdı. Bir gün Dünyadaydım, bir gün Uzayda. Kutuplara giderken Ankara'ya düştüm. Hayatın karmaşası yetmezmiş gibi bir de kendimle uğraşıyordum. Gerçekten ben kimim, neyim? İnsan mıyım, böcek miyim? Yoksa akıl hastanesinde kalan biri miyim? Gözlerimi kapatsam ve tekrar açtığımda her şey düzelmiş olur mu? Bu sorunun cevabını "Evet" olarak söyledim. Bu cevaba inanarak gözlerimi kapattım. Derin bir sessizliğe gömüldüm sanki... Tenime rüzgar değişiyor. Aklımdan isimler geçiyor: Bahadır, Samsa, Seren, Gülten, Muhsin... Bunları ben mi uydurdum yoksa herkesten bir parça mıydım? Gözlerimi açmaktan korkuyorum. Ya tekrar akıl hastanesinde olursam, ya tekrar bana ilaç vermeye kalkarlarsa? Sonra üniversitede okuduğum aklıma geldi. Evet, ya ben dersten çıkmış eve gidiyordum. Peki ya bu hikâyeler nereden çıktı? Kendimi üniversite öğrencisi olduğuma ikna edip gözümü açmaya karar verdim. Ve içimden "3-2-1" diye saydım. Ve gözlerimi açtım. Ben üniversitenin bahçesindeydim. Bahçede uyuyakalmışım. Gündüz vakti Devrim'in çimlerinde uzanıp bira içersen olacağı buydu bee, Bahadır. Uyandığımda terden sırlıklam olmuşum. Babamı merak ettiğim için rüyamda onu da görmüştüm. Hemen su içtim, yüzümü yıkadım. Ayılmak için bir kahveciye gittim. Yıllardır konuşmadığım adamı şimdi neden düşünmüştüm? Kötü müydü acaba? Aman bana ne yaa... Sonuçta bizi terk edip gitmişti, neden onu düşünüyüm? Daha önce ona ulaşmaya çalıştım; bizi istemediğini söyledi. O zaman onu unutup yoluma bakmalıyım. İki gün sonra mezun olacağım ve hayallerimi gerçekleştirmek için Almanya'ya gideceğim. Oradan çok güzel bir teklif aldım. Mühendisliği geliştirecek, bahçeli bir ev alacaktım, hayalini kurduğum kitabı yazarım, kim bilir... Tüm bunları düşünerek kahvemi bitirdim. Evin yoluna koyuldum. Mezuniyet günü geldi. Annem, kız kardeşlerim oradaydı. Hep birlikte aile fotoğrafı çektirdik. Ve yeni maceranın başlangıcı için Almanya biletimi aldım. Bir ay sonra orda olmalıydım. Evimi uzaktan araştırdım ve tuttum. Her şey istediğim şekilde ilerliyordu. Gitmeden önce ailemle, arkadaşarımla bol bol vakit geçiriyordum. Sevdiğimiz etkinlikleri yapıp çok eğleniyorduk. Artık yeni bir hayat başlayacaktı. Beni sevmeyen, istemeyen birini düşünüp emeklerimi boşa harcamanın manası yoktu. Herkes kendi yolunu çizdi. Ben de kendi yolumu çezeceğim. Kabullenmek, hayattaki en doğru kararım. Güneş her gün yeniden doğuyorsa, yaşamak için de bu hayatı güzelleştirmek için de vakit var demektir. Türkiye'de son günler olsa da, yeni bir ülkede yeni bir başlangıç yapacağım. Artık geçmiş ve babam olmayacak.

Bunları düşünerek uçağa bindim ve gidiyordum. Hoşça kal baba, hoşça kal geçmiş...

Şebnem

Almanya'daydım, uçaktan inip yeni evime gittim. Klasik Alman evi: elinle dokunsan kazanıp dökülecek duvarlar, yatak odası, geniş açık mutfak, salon ve banyo-tuvalet. Mutfakta dolap bile yok; eşyalar çok eski ve çok kirli. "Çok işim var," diye düşündüm. Eşyalarımı yatak odasına bırakıp mutfaka geçtim. Kendime bir kahve yaptım; cam önündeki eski koltuğa oturdum, yol yormuştu. Akşam oluyordu, camdan sokak görünüyordu; yağmur yağıyor, puslu bir hava vardı. Bir an içime bir sızı çöktü: Ankara'mı, arkadaşarımla, ailemi, özellikle canım annemi; doktor Alzheimer başlamış demişti, şimdiden özledim. Yağmur şiddetli yağıyordu;

ben geniş boşluğu olan pencerede, yumuşak yastığının üstünde oturuyordum. Babannem “Yemek hazır” diye seslendi; akşam yemeği, hepimiz salonda masa başında toplandık: annem, babam, ben, halam, dedem ve babaannem; büyük babannem (dedemin annesi) odasından çıkmaz, kedisi ve sigarasıyla odasında yemek yedi.

Doğduğum evde, dedem ve babam da doğmuş, eski Ankara evi. Dış kapısı büyük, demir tokmaklı; altta avlu ve merdivenle çıkılınca odaların olduğu tipik ev. Kapıdan girince solda mermerden yapılmış tezgah ve çeşme bulunurdu. Çamaşırlar orada kille, ahşap tokmaklarla dövülür, büyük beyaz kazanlarda kaynatılarak yıkanır. Sağ tarafta üç oda vardı; birtanesi babam ve dedemin tamiratölyesi, diğerleri kiler. Kilerde yazdanyapılan turşu, salça, tarhana, erişte, kuyruk yağları, zeytinyağı ve tereyağlar, sepette yeşil domatesler, kışkavunları kışiçinsaklanı ve hepsi komşularla beraber yapılırdı. Ortasında büyük bir dut ağacının bulunduğu geniş bahçenin sol uç tarafında kömürlük vardı. Üstünde çardak; üzüm salkımlarının sarktığı çardakta yaz akşam yemeklerimiz yenilir ve muhteşem Ankara manzarası seyredilirdi. Bahçenin ortasında merdivenle yukarı çıkılır ve uzun bir koridor üzerinde dizili odalarda yaşam alanımız oluşurdu. Merdivenin en sağında mutfak, en solunda banyo; büyük babaannemin odası, annemle babamın odası, salon, dedemle babaannemin odası, halamın odası şeklinde yan yana dizilmişti. Banyoda büyük, uzun, odunla yakılan kazan ve mermer kurna vardı; mutfakta tel dolap, ahşap tabak ve bardak rafları, yemek pişirmek için gaz ocağı. Kış olunca her odadaki sobalar yakılırdı. Pazar günleri kahvaltı sonrası, mangalda pişen sabah kahveleriyle beraber; halam resimli roman dergisi eline alır, babamla dedem eve giren iki gazeteyi okur ve mutlaka Spor Toto oynarlardı. Büyük babaannemin kahvesi odasına götürülürdü; yalnızdı, eşleri hep vefat etmişti. İlk dört eşi askere gitmiş (savaş dönemi) bir daha dönmemiş, beşinci eşi hastalıktan vefat etmiş, altıncı eşinden bir kızı, yedinci eşinden oğlu (dedem) doğmuş ve ikisi de hastalanıp vefat etmiş. Hayır işleriyle uğraşır, beş vakit namazını kılardı; Hacca gitmemiş iki ailenin yuvasını kurmuş, gençleri evlendirmişti.

Büyük babaannem boylu poslu, açık renk saçlı, yeşil gözlü güzel bir kadıymış; sokakta polis ona laf atmış; o da onu yere yatırıp belinden silahını almış, polis üç gün kapısında yalvarmış; o günden sonra adı Efe Hanife kalmış. Babam ve dedem de Ankara seymeniydi; üye oldukları kulüpte çalışmalara katılır, ikisi de çok iyi saz çalardı. Kanarya yetiştirmek hobileriydi; dedemin ve babamın yatak odasının tavanı kanarya kafeslerinden görünmez, bakımlarını yaparlar ve kafesleri de kendileri üretirdi; onun da derneğine üye idiler. Babam ben 1,5 yaşındayken Hollanda'ya çalışmaya gitmiş, ölene kadar hayali oraya yerleşmekti. Dedem meteorolojide memurdu, her zaman takım elbiseli, kravatlı ve pırıl pırıl ayakkabılarıyla gezerdi ve ölene kadar tavrı aynıydı. Sabahları onu almaya gelen faytonun çingirak sesleriyle uyanıp, seyretmek için cama fırlardım.

Babannem de Ankara'nın yerlisiydi; evin düzenini sağlar, muhteşem yemekleri gaz ocağında pişirir, beş vakit namaz kılardı, çok iyi dikiş dikirdi. Sümerbank'tan alınan kumaşlarla her bayram bütün hanımlar yeni elbiseler giyerdi. Evde misafir de gelse, kimse kapanmaz; salonda erkek ve kadın karışık oturulurdu. Sadece babannem dışarı çıkarken başına başörtüsünü ve pardesüsünü alır; annem ve halam ondüleli saçlar, kısa kollu elbiselerle dışarı çıkarlardı. Annem de beş vakit namaz kılar, ev işlerine yardım ederdi; küçük yaşta evlenmiş, Tekirdağ geliniydi. Halam da ev işlerine yardım eder, resimli romanı devamlı alır, ortasındaki meşhur sanatçıları karakalemle çalışırdı, çok güzel resim yapardı. Yaz tatillerimiz deniz kenarında geçerdi; büyük-babaanne gelmez, babannem hariç hepimiz denize girerdik. Hafta sonu tatilinde, havanın şartlarına göre, Dikmen'deki ahşap iki katlı, üzüm bağının ortasındaki bağ evine gider, iki gün kalıp mangal yapardık. Dedemin ilginç bir tarih hafızası vardı; tüm siyasetçilerin doğum günlerini bilirdi, tarihimizi iyi okurdu. Bana ilk radyonun yayına 6 Mayıs 1927'de başladığını, Almanca, Fransızca ve Türkçe yayın yaptığını, Ankara'ya ise Kasım 1927'de geldiğini söylemişti. O zamanlarda her evde radyo yoktu ve komşular radyo tiyatrosu olduğu gün bizde toplanır, hiç ses çıkarmadan dikkatlice dinlerlerdi. Komşularımız Yahudi, Ermeni vs. olsun, hiç fark gözetilmeden sadece komşuydular; herkes birbirinin özel günlerini ve bayramlarını kutlar, saygıda kusur edilmezdi. Biz çocuklar sokakta oynarken acıktığımızda veya susadığımızda en yakınımızdaki eve giderdik; en hızlı ekmek üstü yağ ve şeker yapılırdı. Mahalle bakkalından aldığımız külahta çekirdek, leblebi tozu, iki bisküvi arası lokum, çikolatalar. Sokak satıcıları pamuk helva, boza, eşek veya at arabasıyla gelen sebzeçiler ve yoğurtçular. Mahallelerimiz güvenliydi, sokak hayvanları beslenir, korunurdu. Alışveriş için Ulus'taki hal, Çıkrıkçılar Yokuşu kullanılırdı. Kalesinin önünde kuru bakliyat ve kurban bayramında kurbanlık bulunurdu.

O evden ayrıldığımız çok üzülmüştüm; ilkokul 2. sınıfa taşındığımız Gazi Mahallesi'nde başladım; geniş bahçeli, tek katlı bir ev. Tüm büyüklerimiz oradaydı; büyük dayım Makina Kimya'da müdürlük yapıyordu, üç kızı vardı; ortanca dayım Albaydı, iki oğlu vardı; babamın dayısı ve onun evli olan iki çocuğu... Kuzenler hemen hemen yaşıttık.

Yaş günleri, iftar sofraları, bayramlar kalabalık ve coşkuyla kutlanırdı. O evde çamaşır makinesi ve TV vardı. Benim çamaşır makinesine yaklaşmam çok dikkatle takip edilirdi. Gövdesinde dönen merdane ve sıkamak için kullanılan yer, ikisi de çok tehlikeliydi. Dedem, ilk çamaşır makinesinin 1950 yılında Kamil Tolon'a ait Bursa'daki bir fabrikada üretildiğini, ilk TV'nin de 31 Ocak 1968'de TRT tarafından Ankara'da siyah-beyaz başladığını söyledi. Deneme yayını ise 9 Temmuz 1952'de İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından başlatılmıştı. TV her evde yoktu; bu yüzden komşular bize gelir, kapanışta çıkan askerlere kadar izlerlerdi. Tabii, o kalabalığa yapılan çay servisi ve babannemin koltukta uyuklaması da gözlerimin önünde. Her yerim ağrıyordu, belim ve boynum tutulmuştu; içim geçmişti; yayları batan koltukta uyuya kalmışım.

Gözlerimi araladım; gün ağarmaya başlamıştı ve gene yağmurlu ve sisliydi. Birden masmavi gökyüzüyle Ankara'm aklıma geldi; toparlanmam ve ilk iş günümü verimli geçirmem gerekiyordu. Bana benden başka kimse destek olmayacaktı, tek başıma mücadele etmeliydim. İçime birden bir coşku geldi; anılarımı yazacaktım. Kitabın adını bile belirledim: **“Her Şeyi Unutmadan Önce.”**

Daisy

Gözümü açtığımda güneş henüz yüzünü tam göstermemişti. Nerede olduğumu anlamam bir iki dakikamı aldı. Işık yavaş yavaş içeri süzülürken saydım: Mağarada beş kişiydik, eksik yoktu. Başım zonkluyordu; yarılan kaşımından akan kan yanağımdan boynuma doğru kurumuştu ve sağ gözüm şişmiş, neredeyse kapanmıştı. Yattığım yerden doğruldum, dostlarıma baktım; en az benim kadar perişandılar, hepsi. Üstümüz kan lekeleriyle dolu, saçlarımız dağılmış; birimizin dudağı yarılmış, birimizin kaş patlamış, tanınmaz haldeydik. Bu görev bizi mahvetmişti. İşin kötüsü, çaldığımız evrakları birimiz Fransa'ya ulaştırırken diğerleri bir sonraki göreve koşacaktı.

Almanya'dan İtalya'ya kadar izimizi kaybettirmek için yürümediğimiz yol, çekmediğimiz acı, çevirmediğimiz dalavere kalmamıştı ki dünkü kargaşa her şeyin üstüne tuz biber oldu. Sınıra çok az kalmışken Gabriel'in yolu şaşırması bizi İtalyan askerleriyle karşı karşıya getirdi. Hem tanınmamak hem de elimizdeki bu istihbarat evraklarından olmamak için askerleri öldürmek zorunda kaldık. Aslında bu kargaşa benim için bir fırsattı; o hengamede evrakları alıp kaçabilir, bana sunulan bir başka teklifi değerlendirebilirdim. Yapamadım, yapmak istemedim.

Aylardır bu adamlarla bu hayattayım; bir Fransız ajanıyım. Adım Martin. Aylarca aç kaldım, savaştım, sevdim, uykusuz kaldım, yağmurda, çamurda yattım. Defalarca ölümden döndüm, pek çok insan öldürdüm. Çaldım, kazandım, kaybettim. Bir insanın yaşayabileceği her çileyi fazlasıyla bu hayatta yaşadım, ama yine de bu hayatı terk etmedim. Martin olarak hâlâ öğreneceğim bir şeyler olmalıydı ki bu hayatın sonu gelmiyordu, ya da ben gelsin istemiyordum.

Ben bunları düşünürken dostlarım bir bir uyandı. Erzağımız yoktu; herkes açtı. Gabriel, Nino ve Lucas avlanmayı umarak mağaradan uzaklaştı. Victor ve ben baş başa kalmıştık. Victor bu grubun lideridir; o ne derse o olur. Lider olduğum hayatlarda olmuştu. Sanırım bu sebepten zaman zaman Victora'a karşı derin bir öfke duyuyor, hatta bazen kafasını uçurmayı bile istiyordum.

Gabriel, Nino ve Lucas uyumludur; Victor ne derse yaparlar, gerçi yapmak zorundalar. Ben de görevlerimi eksiksiz yerine getiren bir ajan oldum, ama bu herif bana kırsalda “Ateş yak, odun topla” diye emrettiğinde onu ateşe veresim geliyor. Tam ateş yakmaya niyetlendiğim anda bana “Ateşi bir an önce yak, dondum!” demesiyle gözüm karardı. Gözümü açtım; yine başaramamıştım. Tamamen bir hayatta kalmayı, o hayatı sürdürmeyi ve o hayatı ölümlerle sonlandırmayı yine başaramamıştım. Martin olarak öğreneceğim daha çok şey var diye düşünürken, şimdi ne Martin kalmıştı ne de öğrenecek bir şey. Evet, baştan başlıyordum; yeni bir hayatın içine düşmüştüm. Mevsim değişmiş, yıl değişmiş, bambaşka bir hayat; öğrenecek, deneyimleyecek yeni şeyler... İnsan olmak neydi? Sadece deneyimlerden mi ibaretti? Duygulardan mı? İnsan neden vardı ki? Bunlar aklımdan geçerken duvardaki kitaplara, pencereden yağın kara, uzaklardan gelen ve kulağımı dolduran ninniyeye odaklandım. Dokundum, gördüm, duydum ve doydum. Ve bu sefer bu hayatı ölünceye kadar sürdüreceğime emin oldum, anladım. İnsan yaşamak için var. Yaşamamanın bir sonu yok; deneyimlerin, duyguların bir sonu yok. Sadece yaşamak var, güzel yaşamak. Ruhun, kalbin ve aklın tüm kapılarını açmaya çalışarak yaşamak.

Ne Martin olmak önemli artık, ne de başka bir isminin olması. Kendimi bu hayatta, bu satırları yazarken buldum belki de... Ve belki de benim hakikatimde güzel yaşamayı kovalamayı sürdürmekte gizlidir. Kim bilir?

Mi'rat

Gökyüzü henüz isimlendirilmemiş bir maviliğin eşigindeydi. Ufuk çizgisi gece ile gündüz arasında ince bir sır gibi gerilmiş, dünya derin bir nefesi içine çekmiş ve bırakmamaya karar vermiş gibiydi. Işık henüz doğmamış, karanlık henüz çekilmemişti. Mi'rat, daha önce olduğu gibi o rüyada da gün içinde yazdığı bütün dilekçelerin kanatlanıp uçuşarak gökte birer beyaz turnaya dönüştüğünü gördü. Mi'rat bu beyaz turnaları, yüzüne serin meltemlerin estiği bir tepeden seyrediyordu. Sürü halinde, kusursuz bir geometriyle V şeklinde yükseliyorlardı. Kanatlarının her çırpışı sabahın karanlığını yumuşak bir tül gibi aralıyor, geceyi incitmeden dağıtıyordu. Her biri ayrı bir beyaz tonundaydı, ama hiçbirinin beyazı diğerine kıyaslanamayacak kadar bir bütünü temsil ediyordu. Birinin kanat ucunda süt köpüğünün hafifliği vardı, diğerinin göğsünde taze yıkanmış çarşafların serin, sabırlı temizliği. Bir başkasının tüylerinde kireç badanalı duvarların suskun saflığı saklıydı. Beyazın her tonu bir masumiyet biçimiydi. Onlar uçtukça gökyüzü temizleniyordu sanki. Kanatlarından dökülen görünmez zerrecikler, yeryüzünün kirli düşüncelerini silip süpürüyor, insanların içlerinde biriktirdiği tortuları yukarı doğru çekiyordu. Her çırpışta dünya biraz daha hafifliyor, biraz daha arınıyordu. Kuşlar yön değiştirmeden, güneş henüz doğmamışken ufkun en açık yerine doğru akmaya devam ettiler. Uçuşlarında panik yoktu, acele yoktu, yalnızca zarif bir kararlılık vardı. Sanki hepsi aynı hakikati biliyor ama onu telaffuz etmeye ihtiyaç duymuyordu. Bunu hissetmek yeterliydi, göstermek ise gereksizdi. Mi'rat turnaların ardından bakarken omuzları hafifliyor, her bir kuş ufka yaklaştıkça küçülüyor, beyazlıkları ışığın içinde eriyordu. Uzaklaştıkça daha parlak görünüyorlardı. Saflık, mesafeye artıyordu. Yüzünde çocukça bir tebessüm belirdi. Dünya hafifti. İnsanlar hafifti. Sözler hafifti. Henüz kirlenmemiş, henüz hesaplaşmamış bir sabahın eşigindeydi her şey. Son kuş da ufkun çizgisine değip silindiğinde gökyüzü bembeyaz bir boşluk gibi kaldı. Ne gölge vardı ne leke. Sanki insanın içinden geçen en temiz cümle henüz söylenmemiş, ama söylenmeye hazır bekliyordu.

Tam o boşluğun ortasında ince bir çatlak sesi duyuldu. Mi'rat gözlerini açtığı anda geceden beri sızlayan parmaklarının biraz olsun gevşediğini fark etti. Sanki hiçbir kelimeyi zorla tutmamış gibiydi. Yatağından doğrulduğunda odasına sızan ışığın bugün bir karakter değiştirdiğini fark etti. Işık artık toz zerreciklerinin içinde dans ettiği o yumuşak, dağınık sarılıkta değildi. Pencerelerden içeri keskin, maviye çalan ve her eşyanın gölgesini cetvelle çizilmiş gibi yere bırakan bir sabah aydınlığı doluyordu. Duvarın köşesindeki rutubet lekesi bile bu yeni ışık altında bir ayıp gibi sırtıyordu. Mi'rat gördüğü bu rüyalar üzerinde daha önce uzun uzun düşünmüş, ama bir anlam verememişti. Yine de bundan çok şikâyetçi değildi. Rüyaların bedeninde bıraktığı deniz yosunu ferahlığı, onu bu şehirde bir çarkın dişlisi gibi işleyen mekanik dünyadan biraz olsun uzaklaştırıyordu. Rüyanın hafifliği birkaç saniye daha içinde asılı kaldıktan sonra yavaşça dağıldı ve yerini tanıdık bir ağırlığa bıraktı. Saatin tik takları duyuluyordu. Ayakları yere değdiğinde serinliği hissetti. Bu serinlik gerçeğin dokusu gibiydi, ne yumuşak ne acımasız, yalnızca olduğu gibi. Bir an odanın ortasında durdu. Ellerine bakıp parmaklarını oynattı. Eklemlerinden küçük çıtırtılar yükseldi. Uzun yıllardır daktilo kullanmaktan, her gün biraz daha eksilmekten gelen bir kireçlenmeydi bu. Artan bu ağırlara karşı bir hafta önce gittiği ortopedi doktoru böyle söylemişti.

Mi'rat camın soğuk kenarına parmak uçlarını dayadı ve perdeyi araladı. Sabahın gri ışığı yüzüne vurdu. Kumaşı biraz daha çekince şehir yavaş yavaş görünür oldu. Pencereyi açmadan önce bir süre öylece baktı. O gece şehir de değişmişti. Bir gecede başka bir renge boyanmış gibiydi her şey. Sokakların yüzü yıkanmış, duvarlardaki eski afişler sökülmüş, yerlerine yeni semboller asılmıştı. Direklerde, caddelerde, balkonlarda hep aynı gölge vardı. Sokağın mühürlendiği en uç noktada ise o figür yükseliyordu: başı eğik, eli çenesinde, soğuk bir adam. Düşünceyi kutsallaştıran bir anıt, taşlaşmış bir tefekkür. Uzun yıllardır birikmiş öfke sonunda bir kapı bulmuştu. Eski düzenin ağır havası, geciken adalet, küçülen ekmek, daralan umut... Bütün bunlar insanların içinde tortu gibi birikmiş, sessizce çoğalmıştı. Şimdi o birikim yerinden oynamış, bir iradeye dönüşmüştü. Yeni bir anlayış, yeni bir yönetim gelmişti. Halkın sahiplendiği, coşkuyla karşıladığı, "artık biz" dediği bir düzen. Sokaktan geçen ilk işçiler adımlarını biraz daha hızlı atıyordu. Bir kadının yüzünde taze bir umut çizgisi vardı, elindeki torbaları daha hafif taşıyor gibiydi. Karşı apartmanın balkonunda bir adam gazeteyi açmış, başlığın üzerinde durmuştu: Yeni Dönem Başladı. Bu kelimelerin içi neyle dolacaktı? Pencereyi tamamen açtığı anda içeri giren hava taze ama keskin kokuyordu. Gece boyunca atılan sloganların, yakılan meşalelerin ve ıslak asfaltın kokusu birbirine karışmıştı. Değişim, kendine özgü bir iz bırakmıştı şehirde. Mi'rat'ın içinde iki duygu çarpışıyordu: rüyadaki hafiflik ile sabahın keskin gerçeği. Bir

yanı bu değişimin temiz bir başlangıç olduğuna inanmak istiyor, bir yanı ise insan değişmeden düzenin değişmesinin neye yarayacağını düşünüyordu. Mi'rat yıllardır halkın içindeydi. Dertleri dinlemiş, şikâyetleri yazmış, itirazları kâğıda dökmüş, sessiz kabullerin altına resmî cümleler eklemişti. Öfkenin nasıl biriktiğine çok yakından tanık olmuştu. Toplum önce dili sertleştirir, sonra bakışı keskinleştirir, en sonunda kalbi ağırlaştırır, günahını bağlayacak bir dal bulduğunda da kendini temize çekerdi. Şimdi yılların birikimi kendine bir çıkış yolu bulmuş, bütün coşkusuyla her yönde yankılanıyordu. Gözlerini şehrin meydanına çevirdi. Her sabah katettiği yoldaki kalabalığa bakarak meydanın durumunu merak etti. Mi'rat yıllarını bu meydanda, arkılığı hafifçe çatlak, ayaklarından biri biraz kısa, oturunca insanın ağırlığıyla denge bulan ahşap bir sandalyede geçirmişti. Sandalyenin hemen önündeki masada duran 1970 model Olivetti Valentine turuncu gövdeli daktilo ise Mi'rat'ın parmak uçlarını ezber bilirdi. Her harfi kâğıdın kalbine küçük bir çekiç darbesiyle işleyerek yaşamıştı.

Mi'rat için yazmak sadece bir meslek değildi, insanların iç dünyalarına tanık olmak, dertlerini dinlemek, onların günahına ve sevabına sessizce ortak olmaktı. Daktilosunun başında yabancı hayatları kâğıda döktüğü günlerde, arka planda kendi iç sesinin tuttuğu o bitmek bilmez muhasebe sessizce devam ederdi. Taraf olmanın insanı eksilten ağırlığından kaçmak, kendi iç dünyasını korumak için tepkisiz kalmaya çalışır, hayatın akışına ancak daktilosunun şeridinden sızan siyah lekelerle dokunmayı dilerdi. Bugün anlaşılan meydan kalabalık olacak, diye düşündü. İnsanlar coşkularını yazdırmak ister miydi? Şikâyetler yerini teşekkürlere bırakır mıydı? Yoksa umutla yazılan dilekçelerin altına yine aynı çaresizlik mi sızardı? Bir günlüğüne sandalyeyi boş bıraksa, meydan fark eder miydi? Yoksa insanlar başka bir kalem bulur, başka bir omza yaslanır mıydı? Belki de kimse yazdırmak istemezdi artık. Yeni düzenin her şeyi kendiliğinden çözeceğine dair bir inanç dolaşıyordu sokaklarda. Belki onun cümlelerine ihtiyaç kalmayacak, her gün biraz daha dijitalleşen dünya onu modası geçmiş eşyalar gibi, üzerine büyük harflerle içinde ne olduğunu yazan kutulara hapsedecekti. Yine de içinden şu düşünce geçti: İnsan, hangi rejimde olursa olsun, yazdıracak bir şey bulurdu. Bir haksızlık, bir beklenti, bir talep... Kelimeler değişir, başlıklar değişir, ama arz değişmezdi.

Pencerenin önünden bir adım geri çekildi. Sabah ışığı odanın içine yayılıyor, eşyaların kenarlarını belirginleştiriyordu. Masanın üzerindeki geçmiş günlerden kalma sahipsiz dilekçe tomarına baktı. Bu dilekçelerin çoğunu onları yazdıranlar ya beğenmemiş ya da başka sebeplerle almaktan vazgeçmişti. Mi'rat kendisinden sonra bu dilekçelerin başkalarının eline geçerse bir gün kitap olabilme ihtimalini hesap etti. Sonra bu ihtimalin kendisine içten içe güldü. Dün akşam en son yazdığı, fakat sahibinin yine almaktan vazgeçtiği dilekçenin sahibi Martin'i hatırladı. Martin iri kemikli, ülkeye kaçak yollarla girmiş, hayatını gündelik işlerle sürdüren biriydi. Bulduğu her fırsatta dilekçe konusundan çıkıp anı yaşamının hayatın içindeki en makbul reçete olduğunu sohbet havasında aralara sıkıştırırdı.

Saatin tik takları odanın içinde büyüdü. 06.30'un serinliği hâlâ havadaydı. Kahveyi yavaş içti. Sonra daktilosunu çantasına koyup ceketini aldı, kapıyı çekti ve merdivenlerden indi. Apartman boşluğunda ayak sesleri yankılandı, her basamakta kararının ağırlığı biraz daha belirginleşti. Sokağa çıktığında sabah artık kurulmuştu. Mahalle bakkalı Nihat kepengi yarıya kadar kaldırmış, kasaların yerini değiştiriyordu. "Erken çıktın bugün, Mi'rat," dedi elindeki plastik meyve kasasını yere indirirken. "Gün erken başladı," diye karşılık verdi Mi'rat. "Biz de geride kalmayalım." Nihat başıyla meydanı işaret etti. "Bugün iş çoktur sende. Herkes yazdıracak bir dilek bulur." Mi'rat gülümsedi. Biraz ileride, köşe başında emekli posta memuru Cemil Bey kaldırımın kenarında güvercinlere simit ufalıyordu. "Yeni devrin ilk sabahı," dedi simit kırıntılarını savururken. "Bak bakalım, zarfların rengi değişecek mi?" "Zarflar değişse de istekler kolay değişmez," dedi Mi'rat. Cemil Bey gözlüğünün üzerinden baktı. "Tarih aynı şekilde tekerrür etmez. İlkinde trajedi olan, ikincisinde komediye, ilkinde komik görünen, sonrasında trajediye dönüşür." Mi'rat alaycı bir gülümsemeyle, bu cümlenin Marx'tan olduğunu hatırlayarak yoluna devam etti. Mi'rat yürüdükçe sokak genişledi, sesler çoğaldı. Bayrakların kumaşı sabah rüzgârında hışırdıyor, balkonlardan sarkan bezler ışığı parlatıyordu. Şehir yeni yönetimin adını ağızda çevirerek söylüyordu, kimi yüksek sesle, kimi temkinli.

Agora Meydanı'na çıkan caddeye saptığında kalabalık yoğunlaştı. Agora şehrin kalbiydi. Adını antik dönemde insanların bir araya gelip vakit geçirdiği çarşı ve pazar kültüründen alıyordu. Meydan en yakın adliye binasına altı yüz metre, okulların ve kütüphanelerin ise birkaç sokak ötesindeydi. Bu merkezi konumu ve kendine has sükunluğuyla kitapseverlerin de durak noktasıydı. Öğle aralarında banklara oturup sayfa çeviren memurlar, ders aralarında notlarına gömülen öğrenciler, elinde kalın romanlarla havuz kenarına ilişen gençler... Şehirde yolların

çoğu bir şekilde Agora'ya çıkıyordu. Gürültünün ortasında bile okunan bir cümleye yer açan tuhaf bir sükûneti vardı meydanın. Burada aynı zamanda şehri besleyen pek çok sosyal etkinlik düzenlenirdi. Kendilerine “Agora Kitap Kulübü” diyen küçük bir grup da ayda bir iki kez burada toplanır, kitaplar üzerine uzun sohbetler yapardı. Mi'rat o toplantılardan yalnızca birini uzaktan seyredebilmişti. Sandalyesini biraz uzağa çekmiş, arkasına yaslanmış, bir sigara yakarak sessiz bir konuk olmuştu. Konuşmalar yükselmiş, fikirler çarpışmış, cümleler havada asılı kalmıştı. Günün sonunda birçok insanın kitabı hakikate ulaşmak için değil, kendi fikirlerini savunabilmek için bir araç olarak kullandığını görmüş ve içten içe gülümsemişti. Bu gülümseme tam o sırada, kitap halkasının en başında oturan siyah giyimli adam da aynı anda gerçekleşmişti. Aralarındaki mesafe o kadar uzundu ki kimse bu denk geliş fark etmemişti. Ama o an meydanın gürültüsü sanki bu sessiz tebessümün etrafında biraz yumuşamıştı. Meydan geniş bir taşlığa açılıyordu. Ortada yuvarlak bir süs havuzu vardı. Su ince bir şırıltıyla yükselip geri düşüyor, turuncu balıklar yüzeyin hemen altında ağır ağır dönüyordu. Havuzun başında insanlar özellikle dururdu. Gençler ceplerinden çıkardıkları bozuk paraları avuçlarında tartar, gözlerini bir an kapatıp suya atarlardı. Metalin suya değdiği o kısa sesin ardından yüzlerinde ciddi bir ifade belirir, sanki dilekleri balıkların arasına karışmış gibi bir umutla geri çekilirlerdi. Taşların dibinde biriken paralar insanların küçük sırlarını saklıyor gibiydi. Meydanın tam merkezinde ise yeni yönetimin en gösterişli hamlesi yükseliyordu: büyük bir heykel. Mi'rat daha önce meydana çıkan sokağın köşesinde küçük bir versiyonunu görmüştü, fakat bu olan çok daha devasa ve etkileyiciydi. İlk karşılaşmada heykelin iri cüssesi onu adını koyamadığı bir endişeyle karışık bir ruh hâline sürükledi. Heykel başını hafifçe öne eğmiş, elini çenesine dayamıştı. Dışarıdan bakıldığında düşünceyi kutsayan bir tefekkür hâli vardı, fakat aynı zamanda duygularını geride bırakmış, aklın soğuk rasyonelliğine teslim olmuş bir bilgelik hissi de veriyordu.

Bronz yüzey sabah ışığında parlıyordu. Kaidesinin altına işlenmiş sözler taze cilayla okunaklı duruyordu. Sabahın yatay ışıkları heykelin gölgesini olduğundan daha uzun gösteriyordu. İnsanlar sabırsız bir coşkuyla önünde sıraya girmişti. Heykelin önünde fotoğraf çekiyor, iki parmaklarını zafer işareti yapıyor, çocuklarını omuzlarına alıp kadraya sığdırmaya çalışıyorlardı. Kimileri yüksek sesle övgüler diziyor, kimileri ise heykelin gölgesine girip sessizce bakıyordu. Mi'rat meydandaki bu heybetli, taştan oyulmuş soğuk adamın etrafından dolaştı. Köşesi, iki çınar ağacının gölgesinin düştüğü taşlık hâlâ boştu. O konumdan hem havuz görünürdü hem de adliyeye giden yol. Sandalyesini duvara yakın bir yere koydu, ayaklarından biri kısa olduğu için taşın pürüzünü yokladı, dengeyi buldu. Küçük seyyar tezgâhını açtı, üzerine beyaz kâğıt destesini yerleştirdi. Turuncu daktilosunu dikkatle çantasından çıkardı, gövdesini bezle silip yerine oturttu. Bir an durdu. Meydanın uğultusu kulaklarına doldu: suyun sesi, alkışlar, fotoğraf makinelerinin klikleri, sloganların yankısı... İnsanlar yeni yönetimin zaferini yüzlerinde taşıyordu. Agora Meydanı bütün gösterişle önünde duruyor, hayat akıyordu. Mi'rat tezgâhı kurduktan sonra cebinden sigarasını çıkardı. İlk nefesi içine çekip yavaşça bıraktı. Duman meydanın uğultusuna karıştı. Karşısında heykelle fotoğraf çektiren kalabalığı seyrederken kendisini bu taşlığın üzerinde geçen yılların içinden süzülür gibi hissetti. Bu meydanda eksiksiz yirminci yılını dolduruyordu. Babadan kalma bir meslekti bu. Arzuhalcilik, ailelerinde bir geçim yolu olmaktan önce bir duygu ortaklığıydı. Babası, “Yazı, insanın omzuna konan görünmez bir kuştur,” derdi. Daktilo babasından geriye kalan bir mirastı Mi'rat'a. Turuncu gövdeli, ağır, tuşları biraz sert ama her harfi yerli yerinde basan bir makine. Mi'rat çocukken o daktilo evin en kıymetli eşyasıydı. Tuşlara bastığında havaya kalkan ince metal ayaklara uzun uzun bakar, her harfin şekline bir anlam yüklemeye çalışırdı. A harfi ona açık bir çatı gibi görünürdü, M iki dağın arasındaki bir vadiydi, S ise kıvrılmış bir yılan. Okuma yazmayı öğrendiğinde bir akşam, babası yokken tabureye çıkıp daktilonun başına geçmiş ve aynı sınıftaki bir kız arkadaşına masum bir mektup yazmıştı. Harfler yamuk, cümleler çekingen, ama gururu dimdikti. Babası mektubu bulduğunda kızmamış, yalnızca gülümsemişti. “Yazı oyuncak değildir,” demişti, “ama sevilmenden de öğrenilmez.” Mi'rat o günden bugüne aynı gölgede oturuyordu. Değişen rejimlere, heykellere, sloganlara rağmen daktilosunun başında insanların isteklerine, özlemlerine, dertlerine türlü çehrelerde ortak oluyor, payına düşeni alıyor, bazen bu dertlerle kendini bile unutan bir nevi toplumun günah yiyicisi hâline geliyordu. Mi'rat zaman zaman şehirdeki uzun binaların arasından görünen dar gökyüzüne kaçamak bakışlar atardı. Yukarıdaki maviliğin üzerinde türlü hayaller kurar, gökyüzünün hiçbir şeye karışmadığını düşünürdü. Gökyüzü ne dilekçe yazardı ne imza atardı, ne savunur ne inkâr ederdi. Aşağıda olan bitenle arasına mesafe koymuş gibiydi. Mi'rat her sabah meydanın taşlarına aynı yere basarak yürür, daktilosunu aynı açıyla yerleştirir, sandalyeyi aynı çizgiye çekerdi. Bu düzen onun dışarıya karşı kurduğu küçük bir siperdi. Çünkü karşısına oturanların düzeni yoktu. Her biri bir şeyden kaçıyor, bir şeyi devrediyor, bir şeyi yumuşatıyor ya da bir şeyi silmek istiyordu. Mi'rat bunları dinlerken yüzünde fazla bir değişiklik olmazdı, ama iç

dünyası her geçen gün yeni anlamlarla yeniden şekillenirdi. O bir arzuhalcıydı, arz-ı hâlden anlar ve etkilenirdi. İnsanlar ona geldiklerinde gerçeği bütünüyle inkâr etmezlerdi. Gerçeği biraz eğer, biraz bükerek daha taşınabilir hâle getirirlerdi. Bir sorumluluğu “koşullara” devreder, bir suçu “yanlış anlaşılmaya” çevirir, bir utancı “talihsizlik” olarak kayda geçirmek isterlerdi. Mi’rat dinler, başını hafifçe öne eğer, sonra daktilonun başına geçerdi. Cümleler resmî bir tona bürünür, keskin kenarları törpülenirdi. Her dilekçe bittiğinde insanlar telaşla kâğıdı alıp ilgili makama giderdi. Havuzdaki su aynı daireyi çizer, paralar dibe çöker, Mi’rat’ın içinde küçük yer değişiklikleri olurdu. Bir kelime eksilir, bir sessizlik çoğalırdı. Mi’rat hakikatin tamamen yok olmadığını bilirdi, yalnızca biçim değiştirdiğini düşünürdü. Kâğıda geçen metin başka bir yüz taşır, asıl hikâye başka bir yerde kalırdı. İnsanlar imzayı attıklarında rahatlar, yüzleri açılır, sesleri netleşirdi. Sanki yük yer değiştirmiş olurdu. Mi’rat bunu fark eder ve sessizce kabul ederdi. Bazen bir dilekçeyi bitirip kâğıdı uzattığında karşısındaki kişinin gözlerinde kısa bir boşluk belirirdi. O anın içinde pişmanlık ya da sevinçten çok, devredilmiş bir ağırlığın hafifliği hissedilirdi. Mi’rat o bakışı birkaç saniye tutar, sonra gözlerini çekerdi.

Yıllar su gibi akarken şehrin dili değişti. Hukuk başka bir yüz takındı, daha kurumsal, daha katı, daha mesafeli. Savunma artık yüksek kapıların, ağır cümlelerin içinden konuşuyordu. Kelimeler kalınlaştıkça zaman içinde Mi’rat’ın masası sarsıldı. Arzuhalcilik, varlığı kabul edilen ama ciddiye alınmayan bir gölge gibi meydanın kıyısında kalmış bir alışkanlığa dönüştü. Bazı avukatlar bunu mesele etti. Cüppelerinin içinden sert bakışlarla yaklaştılar. “Bizi temsil edemezsin,” dediler. “Yıllarımızı verdiğimiz birikime gölge düşürüyorsun.”

Cümleler uzadı. Uyarılar tehdit tonuna yaklaştı. Hukukun saygınlığından, mesleğin haysiyetinden, düzenin gerekliliğinden söz ettiler. Mi’rat bu sözleri dinlerken bir savunma yapmayı hiç düşünmedi. Yüzünde ne öfke ne meydan okuma vardı. Sadece dinledi. O akşam eve giderken adımlarının temposu değişmedi. Ertesi sabah yine geldi. Sandalyesini her zamanki yerine koydu. Daktilosunu aynı açıyla yerleştirdi. Bir süre sonra mesele sözlü itirazı aştı. Mi’rat bir polis ekibi eşliğinde götürüldü. Koridorları dar, duvarları soğuk binalarda saatler geçirdi. Günler sonra hakkında açılan davalara katıldı, dosyalar arasında ismi dolaştı. Kendi yazdığı dilekçelere benzeyen metinlerde bu kez kendi adı yer aldı. Günler birbirine eklendi. Bekleme salonlarında oturdu. İfadesi alındı, serbest bırakıldı, yeniden çağrıldı. Zaman bürokratik bir döngü içinde aşındı. O süreçte Mi’rat’ın içinde bir şey yer değiştirdi. Meydana geri döndüğünde yine aynı masaya oturdu, fakat artık hukuki dilekçeler yerine, yeniden tutuklanmamak için, insanların ihtiyaç duyduğu başka metinler yazıyordu. Böylece gününü kurtaracak kadar para kazanmaya devam etti.

İnsanlar artık ona dava için değil, duyguları için gelmeye başladı. Eski bir aşkın anlatılmamış hikâyesi, kaybolmuş bir evin tasviri, bir babaya yazılmamış bir mektup... Resmîyetin yerini kişisel acılar, sevinçler ve özlemler aldı. Bazıları bu nostaljik havayı seviyordu. Daktilonun sesi onlara geçmişi hatırlatıyordu. Mi’rat artık bir hak arayışının değil, bir hatıranın aracısı olmuştu. Yazdığı metinler mahkeme dosyalarına değil, çekmecelere ve günlüklere giriyordu. Hatta sevgilisine aşk mektupları yazdıranlar bile olmuştu. Mi’rat’ın yeni işinde geliri azalsa da tamamen kesilmedi. Yaşamaya yetecek kadar kazanıyordu. Fazlasını istemedi. Yine de her yeni metinde eskiden yazdığı dilekçelerin gölgesi dolaşır. Kelimelerin ağırlığı değişmişti, fakat yazmanın bedeni üzerindeki izi aynıydı. Parmakları hâlâ akşamları sızlıyor, omuzları gün sonunda çökmeye meylediyordu. Artık kimse ondan adalet beklemiyor, yalnızca cümleleri süslemesini istiyordu. Mi’rat bazen bunun daha hafif bir iş olup olmadığını tartardı. Günah yerine özlem yazmak, suç yerine pişmanlık... Yine de her hikâye ruhunda bir gedik açıyordu. İnsanlar ona yalnızca mutlu anılarını getirmiyordu, çoğu zaman yarım kalmışlıklarını bırakıyorlardı masasına. Günler birbirini kovalarken Mi’rat, toplumun acılarını ve günahlarını sessizce üstlenen bir günah yiyicisine dönüşmüştü. Bu yeni zamanda çok farklı isteklerle de karşılaşılıyordu. Zamanla beraber inşaların kurduğu hayaller ve dilekler de değişmişti. Hiç kimsenin duymadığı sözler, kurulmamış absürt hayaller yazılmak için gelirdi önüne. Bir gün karşısına, okuduğu bir kitabın etkisinden hâlâ çıkamamış bir adam oturdu. Üzerinde sıradan bir ceket vardı, dirsekleri hafifçe parlamış, düğmeleri gevşemişti. Yüzünde uykusuz bir dikkat, gözlerinde tedirgin bir ısrar duruyordu. “Ben,” dedi adam, sesini alçaltarak, “kendimi bir sabah Gregor Samsa gibi bir böceğe dönüşmüş hissettim.” Bir an durdu, Mi’rat’ın yüzünü yokladı. “Bunu yazılı olarak kayda geçirmek istiyorum.” Meydanın uğultusu o cümlenin etrafında ince bir çember çizdi. Mi’rat adamın bakışındaki kırılmalılığı fark etti, alay edilmekten değil, ciddiye alınmamaktan korkan bir bakıştı bu. Adamın parmakları dizlerinin üzerinde kenetlenmişti. Sanki gerçekten bir kabuğun içine çekilmiş gibi oturuyordu. Mi’rat daktilonun kâğıdını düzeltti. “Nasıl bir dönüşüm?” diye sordu, ne meraklı ne de şüpheli bir tonla. Adam sabah uyandığında yatağından kalkamadığını, odanın kapısına doğru sürünür gibi yürüdüğünü,

ailesinin yüzüne bakarken kendi yüzünü tanıyamadığını anlattı. İnsanların seslerini duyduğunu ama onlara cevap veremediğini... Herkesin kendisinden bir şey beklediğini, ama kendisinin artık o beklentiye taşıyamadığını söyledi. “İşe gitmem gerektiğini biliyordum,” dedi, “ama içimde bir yer kabuğa dönmüştü.” Mi’rat dinledi. Adamın anlatıklarında fiziksel bir dönüşümden çok yavaş bir iç daralması vardı, belki de yıllardır süren bir değişimin bir sabah fark edilmesi. Yine de adam bunu bir tarihe bağlamak istiyordu. Bir sabaha. Bir saate. Bir beyaz kâğıda. Daktilonun tuşlarına bastı. “...Tarafımca hissedilen ani ve açıklanamaz bedensel ve ruhsal değişimin...” Cümleler ilerledikçe metin akmaya başladı. Harfler birbiri ardına daktilonun gövdesinden inip kalkıyor, satırlar su gibi ilerliyordu. Bu bir şikâyet değildi, bir itiraftı. İnsan olmaktan yavaş yavaş çekilmenin, kendi hayatına yabancılaşmanın kaydıydı. Mi’rat yazarken adamın gözleri daktilonun hareketine takıldı. Metal harflerin kâğıda vuruşu sanki yaşadığı dönüşümü görünür kılıyordu. Bir şey nihayet biçim kazanıyordu. Metin bittiğinde Mi’rat kâğıdı dikkatle çıkardı. Adam uzandı, okudu. “Evet,” dedi fısıltıyla. “Tam olarak böyle.” Mi’rat bir kaydın insanı eski hâline döndürmediğini biliyordu. Ama bazı dönüşümler, adlandırılmadıkça daha ağırlaşır. Adam kâğıdı katlayıp cebine koyduğunda yüzünde hafif bir gevşeme belirdi. Böcek hâlinde değil, görünmezliğinden kurtulmuş gibiydi. Adam kalkıp gitti. Meydan yine kendi sesine döndü. Mi’rat bir süre boş kâğıda baktı. İnsan bazen gerçekten dönüşür müydü, yoksa yalnızca bir sabah bunu fark eder miydi? Daktilonun tuşlarına hafifçe dokundu. Parmak eklemlerindeki sızı artarak bileğine doğru ilerliyordu.

Artık her gün böyleydi. Birbirinden farklı, kimi zaman absürt, kimi zaman ürpertici hayatlar gelip Mi’rat’ın masasına bırakılıyordu. Gerçekle hayalin sınırında dolaşan anlatılar... Kimi zaman bir böceğe dönüşme korkusu, kimi zaman bir hastane odasında sıkışıp kalmış bir bilinç. O yalnızca yazıyordu. Başka bir gün bir kadın gelmişti. Orta yaşlarda, açık tenliydi. Saçlarını örten koyu renkli örtü alnına kadar düzgünce iniyor, çenesinin altında sabitleniyordu. Kalın çerçeveli gözlüklerinin arkasında dikkatli, ölçülü bir bakış vardı. Oturduğunda bir düzen hissi bulunuyordu, sanki alışkın olduğu bir şeyi tekrar ediyormuş gibi sandalyeye yerleşti. Çantasını dizlerinin üzerine koydu. Elllerinde, başkalarının bedenine dokunmaya alışmış bir güven duruyordu, parmakları güçlü ama temkinliydi. “Bir mektup yazdırmak istiyorum,” dedi. “Resmî değil.” Mi’rat kâğıdı yerleştirdi. Kadın konuşmaya başlamadan önce omuzlarını hafifçe geriye aldı, sanki içinden geçenleri sıraya koyuyordu. “Evden ayrıldığımda on dört, on beş yaşlarındaydım,” dedi. “Tam bir ayrılma sayılmazdı, liseye gidiyordum. Şimdi on dokuz yaşındayım. Üniversitedeyim.” Yaşını söylerken yüzünde iki ayrı zaman belirdi. Bugünkü duruşu ile o yaştaki hâli arasında ince bir mesafe vardı. Babasından söz etti. Son görüşmelerinin üzerinden iki yıl geçtiğini, o iki yılın nasıl bu kadar sessiz akabildiğini anlayamadığını söyledi. Mi’rat yazdı. Kadın bir an uzaklığı kilometreyle ölçtü. “Aramızda beş yüz altmış üç kilometre var,” dedi. Sayıyı söylerken matematiksel bir kesinlik taşıyordu. Ama hemen ardından başka bir uzaklıktan söz etti. “Belki de çocukluğumdan beri aramızda bir boşluk vardı. İnce ince sökülmiş bir bağ gibi.” Sonra kampüsten söz etti. Yüksek palmiye ağaçlarının arasından geçen yoldan. O yolu sevdiğini, düşüp kalkmayı hatırlattığını anlattı. Gökyüzünün tuval gibi açıldığını ama içindeki uğultunun dinmediğini söyledi. “Ev ne demek?” diye sordu bir yerde. “Aidiyet ne?” Mi’rat yazarken, cümlelerin arasına sıkışan çocukluk kokusunu hissetti. Mutfakta kaynayan bir çayın buğusu, bayram sabahı ütülenmiş bir gömleğin sertliği... Kadının sesi zaman zaman yumuşuyor, sonra yeniden toparlanıyordu. Sanki başkalarının ağrıyan yerlerine sabırla dokunmaya alışmış biri, bu kez kendi içindeki hassas noktayı yokluyordu. “Aramalıyım,” dedi sonunda. Bu kelimeyi söylerken omuzları hafifçe düştü, karar ile tereddüt aynı anda durdu yüzünde. Metin bitti. Mi’rat kâğıdı uzattı. Kadın dikkatle okudu. Gözlük camlarının ardında biriken nemi parmak ucuyla sildi. Mektubu katlayıp çantasına koydu. Kalkarken örtüsünü düzeltti, hareketi sakin ve alışılmıştı.

Meydan yine kendi sesine döndü. Mi’rat daktilonun tuşlarına baktı. Özlem de yazılabiliyordu, ve yazıldığında insanın içinde yer değiştiren bir şey bırakıyordu. Günler ilerlerken başka bir sabah Paşa adında emekli bir otobüs şoförü gelmişti meydana. Omuzları çökmüş, güneş yanığı yüzünde yılların direksiyon başında biriktirdiği sabır ve yorgunluk vardı. Hayatında ilk kez bir şey yazdıracaktı. Adliye’deki dava saatini beklerken vakit öldürmek için değil, içini hafifletmek için oturmuştu Mi’rat’ın karşısına. Bahadır ile Merve’nin hikâyesini anlatmıştı, yarım kalmış bir sevdayı, yanlış durakta inilmiş bir hayatı... “Bazen insan ineceği yeri karıştırır,” dedi. “Sonra bütün güzergâh değişir.” Mi’rat sabırla dinledi, kelimeleri ne eksik ne fazla, acele etmeden dizdi. Metni okuduğunda Paşa’nın yüzü gölgelendi. Dudakları ince bir çizgiye dönüştü. “Olmamış,” dedi kısık ama sert bir sesle. Sanki yazılanlar fazla doğrudu. Kâğıdı buruşturup yere attı, söylenerek uzaklaştı. Mi’rat eğildi, kâğıdı yerden aldı. Avuçlarının arasında yavaşça düzeltti kırışıkları. Bazı hikâyeler sahipleri tarafından reddedilse de yazılmış olmaktan vazgeçmezdi, kâğıt

onları hatırlamaya devam eder Mi'rat ise onları hapsederdi. Bir defasında Büşra adında orta yaşlı bir kadın gelmişti. Sakin görünüyordu, konuşurken kelimeleri seçiyor, sanki her biri yerini bulmadan ağzından çıkmasını istiyordu. Hayatın cevaplarını kitaplarda aradığını söyledi. Elindeki romanın son cümlesini bomboş bir beyaz kâğıda yazdırmak istedi yalnızca. Mi'rat cümleyi daktiloya geçirdi. Kâğıdın geri kalanı bembeyaz kaldı. Büşra metne uzun süre baktı. Parmaklarını kâğıdın kenarında gezdirdi. “Bundan sonrası benim,” dedi. Kâğıdı dikkatle çantasına yerleştirdi ve giderken birkaç kez ardına baktı. Zamanla falcılar, spiritüalistler, meczuplar ve mitoloji tutkunları bile uğramaya başladı. Astral seyahatlerinde karşılaştıkları varlıkları, iç içe geçmiş evrenleri, zamanın kırıldığı anları yazdırıyorlardı. Mi'rat bazen yazarken hangi dünyanın gerçek olduğundan emin olamayacak kadar savrulur, parmaklarından gelen küçük çıtırtılarla yeniden kendi dünyasına dönerdi.

Absint kokulu gecelerden çıkıp gelenler, Arakna kartlarının içinden yürüyenler, Hope'ye uzanan tuhaf isimler, birbirine değen evrenlerin kenarlarında dolaşan karakterler... Hepsini ince bir dikkatle sayfalara yerleştirmişti. Bir üniversite öğrencisi, çölde hazine arayan bir çobanın izini kendi hayatına taşımak istiyordu. “Benim de bir kişisel menkıbem olsun,” demişti. Mi'rat onun dileklerini daktilosuna emanet etmişti. O gün umudu en çok daktilo şeridinde siyah kalan bir iz gibi düşünmüştü. Blue, Kleopatra, Ophelia, Tomris... Her biri başka bir hikâyenin içinden düşmüş gibiydi. Fakat en ilginç olanı Muhsin adındaki fellâhtı. Her gece rüyasında dönüp dolaşıp kendini vuran bir adamdan söz ediyordu. “Tetiği ben çekiyorum ama kurşun bana dönüyor,” demişti. Mi'rat o cümleyi yazarken tuşlara her zamankinden daha yavaş basmıştı. Müşterisi olmadığı zamanlarda Mi'rat ceketinin iç cebinde buruşan bu kâğıtları çıkarır, kendi ruhunun arşiviymiş gibi okurdu. Bazen bir cümlenin altını çizer, bazen kenarına küçük bir not düşerdi. Başkalarının yarım kalmış hayatlarından saçılan bu metinler, onun gizli kütüphanesi gibiydi. Belki bir gün bunları birileri kitap bile yapabilir diye düşündü. İlerleyen günlerden birinde Mi'rat yine her zamanki yerinde, heykelin uzun gölgesinin taşların üzerine ağır ağır kaydığı saatlerde Agora Meydanı'nı seyrediyordu. Öğle kalabalığı henüz dağılmamıştı. Havuzun etrafında dolaşan insanlar, banklarda yarım bırakılmış sohbetler, fotoğraf çektiren turistler ve uzak bir köşede gazete okuyan emekliler...

Meydanın uğultusu, suyun ince şırıltısıyla karışarak tanıdık bir ritim oluşturuyordu. Tam o sırada kalabalığın içinden hafif bir melodi süzüldü. Mi'rat önce bunun meydandaki bir radyodan geldiğini sandı. Sonra melodinin giderek yaklaştığını fark etti. Bir kadın ağır adımlarla yürüyordu, dudaklarının arasında eski bir masalın içinden çıkmış gibi duran bir ezgi dolaşıyordu. Mi'rat, bu şarkıdaki minör tınıları bir yerlerden tanıdık buluyordu. O an adını hatırlayamasa da, Cezayirli Berberi sanatçı Idir'in seslendirdiği A Vava Inouva adlı o eski şarkı, çocukluk gecelerinde ateş başında annesinin anlattığı masalları taşır gibi ruhuna işliyordu. Belki de bu şarkının nüansları bir yerlerde bir çocuğun babasına duyduğu özlemi dile getiriyordu. Kadın Mi'rat'ın masasının önünde durduğunda ezgi bir süre daha dudaklarında asılı kaldı, sonra yavaşça sustu. Yüzünde kolay silinmeyecek türden bir gülümseme vardı. Bu gülümseme yalnızca kendisine ait değildi, karşısındakine de biraz bırakıyordu sanki. Selam verdi. Mi'rat başıyla karşılık verdi. “Bir şey yazdırmak istiyorum,” dedi kadın. “Resmî değil. Bir gün kendim okumak için... Belki yıllar sonra.” Mi'rat kâğıdı daktiloya yerleştirdi. Kadın sandalyeye oturduğunda çantasını dizlerinin üzerine koydu. Bir süre konuşmadı. Sanki içinde biriken şeyleri sıralıyor, hangisinin önce çıkacağına karar veriyordu. Sonra yavaşça akıcı bir dille anlatmaya başladı. Bir hastane odasından söz etti. Aylarca aynı beyaz duvarların arasında geçen günlerden...

Zamanın orada farklı aktığını söyledi. Saatlerin sanki hızla koştuğunu ama günlerin yerinden kıpırdamadığını. Bazen geceleri uyumadan tavana baktığını, bazen de gözlerini kapattığında hayatının kırılmış parçalarını yeniden topladığını anlattı. Hayallerinin dağıldığını, sonra gerçeklerle karışıp başka bir şekil aldığını söyledi. “İnsan bazen,” dedi, “yıkıldıktan sonra daha sağlam ayağa kalkmayı öğreniyor.” Mi'rat yazarken kadının sesindeki sakinliğe dikkat etti. Bu, iyileşmiş bir yaraya benzeyen bir sestir, hâlâ izi duran ama artık kanamayan bir yara. Kadın anlatmaya devam etti. Çantasına koyduğu birkaç eşyadan söz etti: küçük bir defter, kısa kalmış bir kurşun kalem, eski bir fotoğraf...

O fotoğrafta annesiyle babasının nadir görülen bir mutluluk anını yakaladığını söyledi. Sonra annesinin ölümünden, ardından babasıyla aralarına yerleşen sessizlikten bahsetti. “Bazen insanlar kavga etmez,” dedi, “yalnızca susarlar, ve o suskunluk yıllarca sürer.” Mi'rat yazarken başını hafifçe eğdi. Bu cümleyi tanıyordu, meydandan geçen birçok hayatın içinden duyulmuş bir cümleydi. Kadın sonunda eve varış anını anlattı. Çocukken büyük bir şato gibi görünen evin aslında küçük bir ev olduğunu fark edişini... Bahçesinde oynayan çocukların büyüüp gitmiş olduğunu... Anahtarı cebinden çıkarırken yaşadığı kısa tereddüdü. “Kapıyı açtım,” dedi kadın. “Ve anladım ki

bazı kapılar yalnızca eve değil, geçmişe de açılır.” Mi’rat son satırı yazdığında daktilonun metal kolları yavaşça yerine döndü. Kâğıdı çıkarıp kadına uzattı. Kadın metni dikkatle okudu. Okurken dudaklarında yine o eski melodi belirdi, sanki uzak bir yerden yeniden duyuluyordu. Kâğıdı ikiye katladı, çantasına koydu. Sonra ayağa kalktı. “Bir gün,” dedi gülümseyerek, “bunu tekrar okuyacağım. Ve bu günleri hatırlayacağım.” Mi’rat başını salladı. Kadın meydanın kalabalığına karışırken dudaklarında aynı ezgi vardı. Bir süre sonra sesi kayboldu. Mi’rat masada kalan boşluğa bir süre daha daldı. Yazılmamış kısmın, yazıdan daha ağır durduğunu düşündü. Bazı cümleler bitince başlamıyordu, asıl yük, geride bırakılan beyazlıkta duruyordu.

Mi’rat’ın müşterileri çoğu zaman boşluğun, yalnızlığın, suskunluğun ve yaratımın kıyısından gelirdi. Çok arkadaşı yoktu. Meydandaki tanışıklıklar Mi’rat’a selamlaşma mesafesindeydi. Mi’rat, elinde uzayan sigaranın külüne bakarak her geçen gün bu sandalyenin hayatını ağırlaştırdığını içten içe hissediyordu. Bu ağırlığın en görünür yanı, parmak eklemlerinden bileklerine doğru ilerleyen bir kireçlenmeydi. Bu şikâyet son birkaç yılda ortaya çıkmıştı. İlk başlarda Mi’rat bu durumu fazla önemsememişti, ancak artık onu zorlayan bir seviyeye gelince doktorun yolunu tutmuştu. Çeşitli filmler ve tetkikler sonucunda, parmak ucu eklemlerinden başlayan ve yıllar içinde parmaklara yayılan bir kireçlenme olduğu görülmüştü. Doktorlar küçük bir kesikle duruma müdahale etmiş, fakat zaman içinde hastalık yeniden ortaya çıkmıştı. Mi’rat artık bu durumu kabullenmişti. Eskisine göre daha yavaş yazıyor, yorulduğu ve parmaklarının zorlandığı anlarda müşterisine bir sigara ikram edip sohbet ederek parmaklarını arka planda dinlendirmek için kısa bir inzivaya çekiyordu. Fakat sorun şuydu ki ağrı artık bir kolunu neredeyse esir almış, diğerine de yayılmaya başlamıştı. O gün saat öğlene yaklaşırken birkaç küçük çocuk masal yazdırmak istedi. Mi’rat bu isteği kendi çocukluğunun sevinçlerini hatırlamak için geri çevirmedi. Tek eliyle yazmaya çalışırken ağrının katılaşarak arttığını hissediyordu. Bir an avuçlarını birbirine bastırdı, sonra başını kaldırıp meydanın ortasında bütün ağırlığıyla duran heykele baktı. Tam o sırada, daha önce kitap kulübünde gördüğü siyah giyimli adamı fark etti. Adam elindeki fotoğraf makinesiyle meydanın fotoğraflarını çekiyordu. Bir süre sonra Mi’rat’ın yanına geldi ve onun da fotoğrafını çekmek istedi. Aralarında kısa bir sohbet gelişti. Bu adamın adının Murat olduğunu öğrendi. Bu isim Mi’rat’ın tuhaf biçimde benziyordu. Bir an, Murat’ın kelime anlamının aynadaki yansımasının Mi’rat olabileceğini düşündü. Murat’ın çektiği fotoğrafta Mi’rat o gün olduğundan daha solgun görünüyordu. Aradan on yıl geçti. Yeni dönemin ilk günlerindeki o yüksek sesli sevinç, yerini alışkanlığa bırakmıştı. Hep böyle olurdu. Toplum, içindeki öfkeyi ya da utancı bir nesneye sabitleyip rahatlar, sonra o nesnenin gölgesinde yürümeyi öğrenirdi. Temize çıkmanın en hızlı yolu buydu.

Seneler ilerlerken bir sabaha karşı Mi’rat uykusunda yine aynı rüyayı gördü. Bu kez küçük bir fark vardı. Rüyasında kuşlar artık beyaz değil, tamamen siyaha dönüyordu ve sayıları her geçen gün azalıyor. Mi’rat beyaz turnaları gördüğünde duyduğu mutluluğu unuttuğunu bile unutmuştu. Mi’rat sabah uyandığında bedeninin neredeyse yarısını kontrol edemediğini fark etti. Gün geçtikçe artan bu hastalık onu yaşamdan yavaş yavaş eksiltiyordu. Eskiden her gün keyifle yürüyerek gittiği Agora Meydanı’ndaki işine artık zorlanarak gidiyor, çoğu zaman bir taksi çağırmak zorunda kalıyordu. Yine o günlerden birinde Mi’rat başını kaldırdığında Agora Meydanı’nın gürültüsü bir an geri çekilmiş gibiydi. İnsanlar hâlâ gelip geçiyor, satıcılar bağıriyor, güvercinler taşların üzerinde dolaşıyor, fakat meydanın ortasında görünmez bir boşluk açılmış gibiydi. O boşluğun içinde bir kadın duruyordu. Kadın yavaş adımlarla Mi’rat’ın masasına geldi. Oturdu. Çantasını dizlerinin üzerine koydu. İçinden düzgün katlanmış bir kâğıt çıkardı. “Ben Madam Lale,” dedi. “Bir dilekçe yazdıracağım.” Mi’rat başını salladı ve kâğıdı daktiloya yerleştirdi. Madam Lale konuşmaya başladı. “Aslında ortada büyütülecek bir şey yok,” dedi. “Sadece küçük bir yanlış anlaşılma.” Mi’rat yazdı. Madam Lale anlatırken cümleleri yuvarlanıyordu. Bir imza atılmıştı ama aslında tam öyle değildi. Bir söz verilmişti ama herkes onu yanlış anlamıştı. Birileri kırılmıştı ama asıl mağdur olan yine kendisiydi. Mi’rat dinledikçe fark etti: Madam Lale yalan söylemiyordu. Ama doğruyu da söylemiyordu. Gerçeği iki ucundan tutup biraz esnetiyor, kendi rahat edeceği şekle getiriyordu. “Zaten herkes böyle yapıyor,” dedi bir yerde Madam Lale. Mi’rat’ın parmakları tuşların üzerinde bir an durdu. Sonra yeniden yazdı. Daktilonun harfleri kâğıda düştükçe cümleler doğru görünüyordu ama içleri boştu. Sanki hakikat değil, hakikatin sureti yazılıyordu. Madam Lale dilekçeyi alıp teşekkür ederek kalktı ve kalabalığın içinde kayboldu. Mi’rat başını kaldırdı. Meydan aynı meydandı ama bir şey değişmişti. İnsanların yüzlerine baktı. Bir adamın öfkesi başka birinin gözünde mağduriyete benziyordu. Bir kadının suçu başka bir hikâyede haklılığa dönüşüyordu. Mi’rat gözlerini kırptı ama artık doğruları seçemiyordu. Sadece varyasyonlar vardı. Sanki gözlerinin içine ince bir cam parçası yerleşmişti, her şeyi kırarak gösteren küçük, soğuk bir parça. Öğleye doğru ağır adımlarla bir adam geldi. Oturduğunda bir alışkanlık

vardı, sanki hayatı boyunca başkalarının masalarına oturmuş, başkalarının kararlarını beklemişti. “Ben Turgut,” dedi. “Bir savunma yazdıracağım.” Mi’rat kâğıdı daktiloya yerleştirdi. Bay Turgut konuşurken sürekli bir yerlere referans veriyordu. “Biz karar veremeyiz,” dedi. “Üstlerimiz uygun görürse...” Mi’rat yazdı. “Ben sadece görevimi yaptım.” Daktilo yine çalışıyordu. “Talimat buydu.” Harfler yine kâğıda düşüyordu. “Zaten herkes aynı şeyi yaptı.” Mi’rat bir yerde durdu ve başını kaldırdı. “Peki siz ne düşündünüz?” diye sordu. Bay Turgut bir an şaşırды. Sanki garip bir soru duymuştu. “Düşünmek bizim işimiz değil,” dedi sonunda. “Kararı büyükler verir.” Mi’rat tekrar yazmaya başladı. O anda bir şeyi anladı. Bay Turgut buraya kendi vicdanıyla gelmemişti. Vicdanını bir yere bırakmıştı, bir valizi teslim eder gibi. Savunma bitti. Bay Turgut kâğıdı dikkatle katladı, ceketinin içine koydu ve kalktı. Mi’rat doğrulmak istedi ama omuzları ağırdı. Sanki görünmeyen bir yük sırtına bırakılmıştı. Başkalarının taşımadığı vicdanlar onun omuzlarına asılmıştı. Omuzlarını oynatmaya çalıştı ama sertleşmişlerdi. Akşamüstüne doğru genç bir adam geldi. Üzerinde temiz bir gömlek vardı ama yüzünde uykusuz bir yorgunluk. “Ben Kerem,” dedi. “Mühendisim. Bir rapor yazdırmam gerekiyor.” Mi’rat başını salladı. Kerem konuşmaya başladı. Bir projeden, bir hatadan, büyük bir riskten söz etti. İnsanlara zarar verebilecek bir şeyden... Mi’rat dinledi. “Bunu biliyorsunuz yani,” dedi sonunda. Kerem başını eğdi. “Evet.” “Peki neden durdurmadınız?” Kerem bir süre sustu. Sonra yavaşça konuştu. “Çok büyük mesele,” dedi. “Ben tek başıma ne yapabilirim ki?” Mi’rat yazdı. Kerem her şeyi biliyordu, rakamları, hataları, sonuçları. Ama hiçbir şey yapmamıştı. “Bir rapor hazırladım,” dedi Kerem. “Ama göndermedim.” Mi’rat başını kaldırdı. “Niye?” Kerem gözlerini kaçırdı. “Başımı belaya sokmak istemedim.” Daktilonun tuşları o anda daha ağır gelmeye başladı. Mi’rat bir şeyi fark etti. Gerçeği görmek zordu ama bazen daha zor olan şey, onu görüp hiçbir şey yapmamaktı. Rapor bittiğinde Kerem rahatlamış görünüyordu. Sanki yükünü bırakmıştı. Teşekkür etti ve gitti. Gün batarken meydanın gölgesi uzadı. İnsanlar azaldı.

O sırada baston sesi duyuldu. Yavaş adımlarla bir ihtiyar yaklaştı. Elinde eski bir defter vardı, kapakları yıpranmış, köşeleri yuvarlanmıştı. Masaya yaklaşıncaya başını kaldırdı. “Ben Sahaf Hakkı,” dedi. “Bu meydanın en eski dükkânının sahibiyim.” Defteri masaya bıraktı. “Bu dosyadan bazı bölümleri çıkarıp temiz bir liste yazacağız.” dedi Mi’rat kapağı açtı. İçinde eski kayıtlar vardı: isimler, tarihler, mühürler. Bazı sayfaların kenarında kırmızı işaretler duruyordu. Hakkı Efendi parmağını bir ismin üzerine koydu. “Bunlar kaldırılacak,” dedi. Mi’rat baktı. “Niye?” Hakkı Efendi omuz silkti. “Eski meseleler.” “Ne olmuş?” “Yanlış anlaşılmuş.” Mi’rat sayfaları çevirdi. Bir dava vardı. Bir kavga. Kaybolan insanlar... “Bunlar yaşanmış,” dedi Mi’rat. Hakkı Efendi sakin bir sesle cevap verdi: “Hatırlamak kimseye fayda sağlamaz.” Mi’rat daktiloya baktı. “Ne yazayım?” Hakkı Efendi gözlerini kaldırmadan söyledi: “Hiç olmamış gibi yaz.” Mi’rat tuşlara bastı. Her harf sanki ağzına toz dolduruyordu. Bir isim siliniyor, bir kayıt yok oluyordu. Metin bittiğinde Hakkı Efendi defteri aldı, kapattı ve bastonuna dayanarak uzaklaştı. Mi’rat bir şey söylemek istedi. Ama ağzını açtığı anda ses çıkmadı. Dili damağına yapışmıştı. Boğazında kuru bir ağırlık vardı. Sanki hakikat yutulmuştu ama çıkmıyordu. Yutkundu, ağzında yalnızca tozun tadı kaldı. O akşam Mi’rat meydandaki heykelin yüzüne bakarken onun yalnızca bir simge olmadığını düşündü. İnsanların sevinçlerini, günahlarını, hüsrانlarını yükledikleri bir durak gibiydi. Sanki herkes kendinden bir parçayı bırakıyor, karşılığında hafiflik alıyordu. Heykel ise her yükle biraz daha ağırlaşıyor ama kıpırdamıyordu. Belki de bu yüzden hareket etmiyordu, üzerine bırakılanların toplamı onu yerinden etmeyecek kadar katılaştırmıştı. İnsanlar artık bu yönetimden sıkılmış onun getirdiği bu taştan adamları da lanetliyordu. İnsanlar kusurlarını yükleyecek bir figür bulmadan duramazdı. Bunu kabullenmek istemezlerdi. Emanet ettikleri şeyin kendilerinden bağımsızlaştığını sanmak isterlerdi. Birini sabitlemek, susturmak, hareketsiz bırakmak... Sonunda ona bir taş gövde vermek. Kurbanın gerçekten bir insan olması şart değildi, ama çoğu zaman insan olurdu. Her zaman olduğu gibi birçok toplumda her yeni sistem, bir öncekini suçlayarak gelirdi. Bunu kimi zaman yeni ideallerle, sloganlarla, yeni düzenlerle insanların gözüne sokmak isterlerdi. Yeni olan eskiyi kirletir, kendi vaadini parlatırdı. Zaman geçer, vadin yerini yetersizlik alırdı. Gücün ışığında insanın içindeki gölgeler uzar, bencillik başka bir adla dolaşmaya başlardı. O zaman yine bir kurban gerekirdi. Yük devredilecek, suç sabitlenecek, bir figür seçilirdi. Mi’rat tarihin içinde böyle günah yiyiciler bulunduğunu düşündü. Onlar bunun bedelini öderdi. Başkalarının kefareti için ödeyen, kendi benliğini yavaş yavaş kaybeden insanlar... Önce isimleri silinir, sonra yüzleri, en sonunda hareketleri. Toprağa karıştıkları sanılırdı. Belki yıllar sonra o unutulmuş bedeni bir sanatçı dağın göğsünden söküp çıkarır, ona taş bir biçim verirdi. Ve insanlar ona “düşünen adam” derdi. Mi’rat heykelin yüzüne baktı. Taşın ifadesinde bir hikâyeye aradı. Bir an için kendi hikâyesinin de o taş yüzle benzediğini düşündü. Bu düşünce yüzünde tedirgin bir rüzgâr estirdi. Yıllardır insanların türlü duygularına, toplumun dalgalarına, suçlarına ve savunmalarına eşlik etmişti. Daktilosuyla arzın dilekçesini

yazarken her cümlede başka bir hayatın eşiğinden geçmişti. Başlangıçta yazdığı her metin onda yankı bulurdu. Bir mağdurun talebini kaleme alırken içindeki adalet duygusu genişler, akşam olduğunda o cümleler yatağının kenarına kadar gelirdi. Uykuya karışır, rüyasına sızardı. Rüyasında kuşlara dönüşürdü. Zamanla her yazdığı insanın yükü ondan küçük bir pay aldı. Tanık olduğu dünyaya verecek sözleri azaldı. Kimi zaman yalnızca yaşamsal varlığını sürdürmek için oturduğunu düşündü, yazmak için değil, yerinde kalmak için. Duygularıyla aklının yer değiştirdiğini fark ettiğinde, bu değişimin ne zaman başladığını hatırlayamadı. Belki de bunu ancak bugün, yeni sistemin diktiği heykelin karşısında anlayabiliyordu. Değişim bir anda olmamıştı. Taşlaşma gürültüsüz gerçekleşirdi. Mi'rat artık tamamen katılmıştı, hareket edemiyordu. Heykele tekrar baktığında aralarında bir fark kalmadığını anladı. Son kez aşağı baktığında kendinden ne kadar uzaklaştığını tartmaya çalıştı. Toplumun günahlarını bırakabileceği bir yüz, bir masa, bir isim...

Daktilosunun tuşlarına baktı. Harfler hâlâ yerindeydi.

Ertesi sabah ülkede yeni bir devrim gerçekleşti. Yeni gelen yönetim, eski dönemin anlayışını temsil eden şehirdeki tüm düşünen adım heykellerin kaldırılmasına karar vermişti. Agora Meydanı'na gelen belediye ekipleri, meydanın ortasında duran heykelin altına bir numara verdiler. Sonra onu ait olduğu yere götürmek için devasa bir vinçle yerinden kaldırıp bir kamyonete yüklediler. Halk eski yönetimin izlerinin silinmesini alkışlayıp yeni yönetimi kutuyordu. O sırada meydandan geçen küçük bir çocuk, elinde başlığı "**Agora Yankı**" olan bir dergiyle duraksadı. Sayfalarını özenle tutuyor, sanki içinde saklı her sözcüğü korumaya yeminliymiş gibi, yanından geçen kitapseverlere usulca uzatıyordu. Dergiyi alanlar, çocuğun gözlerindeki heyecanı ve sessiz cömertliği fark ediyor, sayfaların içinde taşınan kelimelerin sadece kağıtta değil, küçük bir **ruhta da yankılandığını** hissediyorlardı.

09/03/2026 / ANKARA

ΑΓΟΡΑ
KİTAP KULÜBÜ

Ya hepimiz aynı hikâyenin farklı cümleleriyeek?

**Bir hikâye düşünün.
Ama kimse baştan sona bilmiyor.**

**Bir karakter düşünün.
Ama onu her bölümde başka bir zihin yeniden kuruyor.**

**Agora Yankı, bir yazı kulübünün ortak hayalinden doğan kolektif bir anlatı.
Her bölüm başka bir kalem, başka bir bakış, başka bir soru...**

**Varoluşun ağırlığı, kimliğin parçalanışı, ilişkilerin kırılmağı, hayatın
absürd dansı ve ölümün gölgesi...**

**Bir yankı.
Ve o yankının içinde belki de kendi sesinizi duyacaksınız...**